

Najaarsnota 2024

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Aanbieding	3
Leeswijzer	4
Prognose begroting 2024 - 2028	6
Voortgang activiteiten	7
Financiële bijstellingen	14
Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit.....	14
Bijstellingen met resultaat op programma	16
Bijstelling meerjarig neutraal	48
Bijstellingen neutraal	49
Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen	53
Investeringskredieten	55
Reserves	66

Aanbieding

Renkum,

Aan de raad,

Voor u ligt de Najaarsnota 2024. Deze Najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2024. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2025.

Najaarsnota op hoofdlijnen

In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2024. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd blijft. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
 - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. septembercirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
 - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
 - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. septembercirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van €95.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier de raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze najaarsnota worden de financiële kaders vastgesteld.

Opbouw najaarsnota

Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting

Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze najaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Voortgang activiteiten

In de najaarsnota geven wij de voortgang aan van de realisatie van de in de Begroting 2024 opgenomen specifieke activiteiten. We maken daarbij gebruik van een aantal tekens, waardoor gemakkelijker zichtbaar is of de realisatie volgens plan verloopt.

We maken hierbij gebruik van één van de volgende tekens:

✓ = conform plan

+ = wijkt af in positieve zin

— = wijkt af in negatieve zin

I = inhoud

P = planning

F = financiën

R = risico's

Toelichting: In het geval van een negatieve/ positieve afwijking is een korte toelichting gegeven.

Voor een toelichting op de in 2024 voorgenomen activiteiten verwijzen we u naar de Begroting 2024 (bij elk product staan de 'specifieke' activiteiten).

Financiële bijstellingen

In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste acht maanden van 2024 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2024 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze najaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen van €25.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan €25.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

De financiële bijstellingen hebben we onderverdeeld in de volgende categorieën:

Bijstellingen in relatie tot reeds genomen raadsbesluiten

Dit betreft een weergave van de financiële consequenties op de meerjarenbegroting van reeds door de raad genomen besluiten.

Bijstellingen met resultaat

In dit onderdeel zijn de financiële bijstellingen met een voor- dan wel nadelig resultaat weergegeven.

Bijstellingen meerjarig neutraal

In dit onderdeel zijn de financiële bijstellingen die over enkele jaren bezien budgetneutraal (geen voor-/ nadeel) zijn weergegeven.

Bijstellingen neutraal

In dit deel worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Tevens wordt hier het verloop van de stelpost onvoorzien weergegeven.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande taakstellingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen.

Investeringskredieten

Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Reserves

In dit onderdeel geven we aan wat het verwachte verloop van de reserves is inclusief de wijzigingen op basis van deze najaarsnota.

Prognose begroting 2024 – 2028

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	0	0	-3.337	-3.076	-2.180
Voorjaarsnota 2024	-2.343	-1.781	-1.243	-1.672	-2.572
Totaal na Voorjaarsnota 2024	-2.343	-1.781	-4.579	-4.747	-4.751
Bijstellingen i.r.t.raadsbesluit	49	-49	-80	-110	-108
Bijstellingen meerjarig neutraal	80	-80			
Bijstellingen met resultaat	1.809	-2.114	41	-85	-310
Invulling taakstellingen	-78				
MIP Activa	25	37	-13	-26	-34
Najaarsnota 2024	1.886	-2.205	-52	-220	-452
Meerjarenbegroting na najaarsnota	-457	-3.985	-4.631	-4.968	-5.204

Voortgang activiteiten

01 Samenleving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1A	Vernieuwing constructie Renkum voor Elkaar	✓	✓	✓	✓
1A	Versterken bestaande ontmoetingsplekken	✓	✓	✓	✓
1B	PM Voortzetten taalklassen	✓	✓	—	✓
Toelichting:					
De financieringsafspraken verschillen per taalklas. Bij school met taalklassen subsidiëren we een NT2 docent en bij één school met een taalklas staan we garant voor de kosten die de taalklas niet kan dekken vanuit de leerlingenbesteding. Omdat het aantal leerlingen in de taalklas fluctueert, weten we niet wat de school in 2024 in totaal aan leerlingenbesteding ontvangt en is nog niet inzichtelijk wat de taalklas in 2024 gaat kosten.					
1C	Herinrichting en optimalisatie sportpark Wilhelmina	✓	✓	✓	✓
Toelichting:					
Als in het najaar van 2024 de club haar gezonde financiële onderbouwing voor de bouw van het nieuwe clubhuis kan overleggen zal in 2025 de "eerste paal" van het clubhuis worden geslagen en zal uiteindelijk de realisatie van het clubhuis, dat in opdracht van de club zal worden gebouwd, bereikt zijn. Naast de bouw van het clubhuis worden de armaturen van de velden 5 en 8 omgezet naar led-armaturen teneinde tegemoet te komen aan de verdere duurzame ontwikkeling. Nadat de ecologische verkenning is afgerond staat op de planning de sloop van af te stoten clubgebouwen, aanleg van nieuwe terreinafstering en de aanleg van veld 4. Tenslotte zal in 2025 ook de concrete afstemming over het beheer en onderhoud en de overdracht van deze taak worden opgetuigd ter finale afronding in de zomer van 2026.					
1D	Jeugdgezondheidszorg	✓	✓	✓	✓
1E	Pilot 'wijkggz' (wijk-geestelijke gezondheidszorg)	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Het rondkrijgen van de financiering (regionaal) duurde langer dan verwacht. De start van de pilot is daarom uitgesteld. In het laatste kwartaal van dit jaar worden de voorbereidingen getroffen zodat de pilot 2025 van start kan gaan. De beoogde voordelen die het project zal realiseren laten langer op zich wachten. De risico's blijven gelijk.					
1E	Pilot Regionale kenniswerkplaats	✓	✓	✓	✓
Toelichting:					
Het project loopt nu een jaar en zal nog 3 jaar doorlopen. Voor nu gaat het volgens planning qua tijd en financiën.					
1E	Beleid gericht op aanpak jeugdoverlast ontwikkelen	✓	✓	✓	✓
1F	Opzetten duale trajecten inburgering	✓	✓	✓	✓
1G	Verder uitwerken hervormingsagenda	✓	✓	✓	✓
1H	Vitaal ouder worden in onze dorpen	✓	✓	✓	✓
1H	Versterken cliëntondersteuning	✓	✓	✓	✓
1I	Uitvoeren minima effect rapportage	✓	✓	✓	✓
1I	Vergroten gebruik minimaregelingen en vergroten bereik van de doelgroep	✓	✓	✓	✓
1J	Bestaanszekerheid vergroten	✓	✓	✓	✓
1J	Onderzoeken mogelijkheden vereenvoudigen proces (bijzondere) bijstand	—	—	✓	✓
Toelichting:					
Door prioritering van werkzaamheden is het niet gelukt om aandacht te besteden aan het vereenvoudigen van het aanvraagproces bijzondere bijstand. Daarnaast is nog niet duidelijk wanneer de Participatiewet in Balans wordt ingevoerd.					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1J	Project re-integratie statushouders	✓	✓	✓	✓

02 Omgeving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2A	Verminderen stikstof knelpunten in projecten	-	-	+	-
Toelichting:					
Stikstof is in toenemende mate het grote knelpunt bij alle ontwikkelingen die verder gaan dan het dagelijks onderhoud. Woningbouw, renovaties van gebouwen en reconstructies van wegen worden meer en meer geblokkeerd door de stikstofproblematiek. Door de uitslag van de landelijke verkiezingen zal het beleid t.a.v. stikstof veranderen. Daarmee is het probleem zeker niet weg. Op dit moment is het ook nog onduidelijk hoe dit vorm gegeven zal worden en hoe we daar op lokaal niveau op moeten en kunnen inspelen. Wat de toekomstige landelijke plannen ook zijn, de verwachting is dat we ook komende jaren ook op lokaalniveau, en in samenhang met andere gemeenten, stikstof houdt immers geen rekening met gemeentegrenzen, aandacht moeten hebben voor dit probleem, om projecten te kunnen realiseren. daarvoor is ook in de komende jaren budget nodig.					
2A	Integrale ontwikkeling leefomgeving	-	-	+	✓
Toelichting:					
In het kader van de bezuinigingen is besloten deze taak stop te zetten. Het heeft daarom geen zin om zaken op te starten wanneer het jaar daarop in het kader van de bezuinigingen activiteiten stopgezet worden. Dit houdt in dat de gereserveerde financiële middelen vrijvallen.					
2A	Implementatie Omgevingswet	✓	-	✓	✓
Toelichting:					
Dit jaar wordt vooral gekenmerkt door ontwikkelingen die onder het oude recht worden afgemaakt en kleinere aanvragen onder het nieuwe recht. Deze fase was voorspelt, maar duurt langer dan verwacht, maar komt nu wel langzaam ten einde. De komende maanden en begin 2025 gaan we door met de benodigde stappen ter voorbereiding van de eerste wijziging van het Omgevingsplan. Door deze vertraging, verschuiven ook de grotere uitgaven mee.					
2B	We versnellen de bouwopgave	✓	-	✓	✓
Toelichting:					
Versnelling is lastig vanwege de bekende knelpunten.					
2B	We zorgen voor een passende voorraad: betaalbaar, gevarieerd en duurzaam	✓	✓	-	✓
Toelichting:					
Het beschikbaar budget is verlaagd, maar met dit aangepaste budget is het mogelijk de noodzakelijke werkzaamheden te blijven doen.					
2B	We zorgen voor een thuis voor iedereen: aandachtsgroepen, wonen met zorg	✓	✓	✓	✓
2B	We zorgen voor vitale leefgemeenschappen: focus op de dorpen	-	-	✓	-
Toelichting:					
Deze is stopgezet.					
2C	Formatie-uitbreiding planologisch juristen	-	-	+	✓
Toelichting:					
Vacature is aangepast naar aanleiding van interne optimalisatie van de bedrijfsvoering en samenwerking binnen het taakveld planjuristen en wonen. Het accent is daarbij inhoudelijk meer verschoven naar planologie om aan de voorkant van potentiële activiteiten en projecten meer structuur aan te brengen. De vacature is halverwege dit jaar uitgezet. Helaas heeft de vacatureronde geen geschikte kandidaat tot op heden opgeleverd. Dit betekent dat dit budget tot op heden niet is ingezet.					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2D	Evaluatie van de werkafspraken in het kader van de omgevingswet	✓	✓	✓	✓
2D	Evaluatie Omgevingstafel	✓	✓	✓	✓
2E	Uitwerken mobiliteitsvisie tot uitvoeringsprogramma	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Afwijking van de planning alg gevolg van extern advies					
2F	Stimuleren van initiatieven ter versterking van landschap, natuur, landgoederen en buitenplaatsen	✓	✓	✓	✓
2G	Uitvoeren energiecontroles	✓	✓	✓	✓
2H	Actualiseren Transitievisie Warmte	✓	✓	✓	✓
2H	Uitvoeren isolatieprogramma	✓	✓	+	✓
Toelichting:					
De specifieke uitkering waarmee uitvoering wordt gegeven aan het meerjaren isolatieprogramma is in 2024 hoger dan waarop gerekend was.					
2H	Aanpak Energiearmoede	✓	✓	✓	✓
2H	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	✓	✓	✓	✓
2H	Stimuleren circulaire economie	✓	✓	✓	✓
2H	Opstellen soortenmanagementplan	✓	—	+	✓
Toelichting:					
Helaas heeft de provincie nog steeds geen duidelijkheid gegeven over de kaders waaraan een soortenmanagementplan moet voldoen. Daardoor is nog niet gestart met het opstellen van een soortenmanagementplan. Wel is duidelijk dat er een provinciale subsidie beschikbaar komt voor het opstellen van een soortenmanagementplan waardoor de financiën in positieve zin afwijken.					
2H	Stimuleren van vergroten biodiversiteit door particulieren	✓	✓	✓	✓
2J	Behoud en verbetering van centrumgebieden	✓	—	✓	—
Toelichting:					
De centrumvisie voor centrum Oosterbeek is vanwege de noodzakelijke bezuinigingen niet in april ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. De bezuinigingen kunnen gevolgen hebben voor het uitvoeren van de verschillende centrumvisies in relatie met centrumregie.					
2J	Verkenning centrummanager gemeente Renkum	✓	✓	✓	—
Toelichting:					
We zijn eind 2023 gestart met het traject van centrumregie. Dit traject bestaat uit een 3-tal fases waar ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente de komende jaren aan werken, met behulp van steun vanuit de provincie Gelderland. Fase 1 verloopt voortvarend. De noodzakelijke bezuinigingen zijn een risico voor de uitvoering van de vervolgfases.					
2J	Implementeren klantcontactstelsysteem	+	+	+	—
Toelichting:					
Het CRM systeem in is 2024 geïmplementeerd en de betreffende collega's hebben hier cursus voor gehad. Sinds de zomer 2024 wordt er gebruik van gemaakt. De bezuinigen kunnen van invloed zijn op de voortzetting van het systeem aangezien de jaarlijkse kosten hiervan betaald worden uit het budget van 2J.					
2L	Uitvoeren plan landgoederen	✓	✓	✓	✓
2L	Cultuurvisie 2023 e.v.	✓	✓	✓	✓
2L	Airborne	✓	✓	✓	✓
2M	Actualiseren Kostendekkingsplan	✓	✓	✓	✓
2N	Verlagen inzamelfrequentie restafval	✓	✓	✓	✓
2N	Verlagen inzamelfrequentie gft+e	✓	✓	✓	✓
2N	Plaatsen Gf+e zuilen hoogbouwlocaties	✓	✓	✓	✓

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2N	Onderzoeken toekomst afvalbrengrstation Veentjesbrug	✓	✓	✓	✓
2O	Laten vaststellen en implementeren kostendekkingsplan groenbeheer	—	—	—	—
Toelichting:					
De financiële consequenties van het kostendekkingsplan groen zijn verwoord in de PPN, waarbij de opmerking is gemaakt dat hiervoor geen budget beschikbaar wordt gesteld. Op dit moment wordt er in de PPN voorgesteld verder te bezuinigen op de reguliere budgetten van groen. Afhankelijk van het besluit van uw raad in september wordt het kostendekkingsplan groen aangepast aan de financiële werkelijkheid. Hierbij zullen vastgestelde ambties en/of beleidslijnen aangepast worden (lees geschrapt) a.d.h.v. de resterende overgebleven budgetten. Een aangepast kostendekkingsplan wordt uiterlijk 1e kwartaal van 2025 aangeboden aan uw raad.					
2Q	Actualiseren bosbeleidsplan en bosverjongingsplan	✓	✓	✓	✓

03 Organisatie

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3B	Start eerste integrale dorpssteam	—	—	✓	—
Toelichting:					
<p>Helaas is door het grote verloop binnen het sociaal team achterstand ontstaan op de bestaande planning voor de uitrol van de dorpssteams naar de dorpen. De nieuwe teamleider heeft een plan van aanpak geschreven om de basis op orde te krijgen zodat we de stabiliteit in dit team kunnen vergoten.</p> <p>Wel is er gestart om casuïstiek integraal te bespreken, waardoor zowel participatie, WMO en jeugd kunnen meedenken en soms samen kunnen optrekken. Ook worden de teams momenteel op alle wetten geschoold zodat zij allen in staat zijn om een brede uitvraag te kunnen doen.</p>					
3C	Implementatie digitale wetgeving	✓	—	—	✓
Toelichting:					
<p>De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op de gemeente af. Deze nieuwe wet- en regelgeving beoogd bescherming te bieden voor netwerken informatiesystemen, de gebruikers van dergelijke systemen en andere personen die door cyberdreigingen kunnen worden getroffen.</p> <p>De inwerkingstelling van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuur is verschoven naar 1 januari 2025. Dit geeft meer tijd om de wet te implementeren, maar vraagt ook een langere inzetduur van de projectorganisatie met bijbehorende kosten.</p> <p>Voor de zomer is bekend gemaakt dat de eerste vijf tranches van de Wet Open Overheid (Woo) per 1 november 2024 verplicht worden. Deze totaalplanning zal naar verwachting in oktober 2024 bekend kunnen worden gemaakt (bron: Beslisnota bij Kamerbrief over openstaande motie en toezeggingen Wet open overheid (Woo) d.d. 20 juni 2024). De laatste tranche staat gepland voor 2030.</p> <p>Ten aanzien van het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid voldoen inmiddels 9 van de 21 websites en apps aan de wettelijke verplichting en voldoen 2 van de 21 websites en apps ook aan de toegankelijkheidseisen.</p> <p>Ter verbetering van de informatiebeveiliging in het kader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid loopt een awareness campagne.</p>					
3C	Organisatieontwikkeling	✓	✓	✓	✓
Toelichting:					
<p>We hebben alle deeltaken uitgevoerd als gepland. Hierbij geldt één uitzondering: Waarde(n)vol samenwerken blijven wij aanbieden, maar wel op facultatieve basis. Het verplichte karakter voor de gehele organisatie is vervallen. Wij steken (bewust) meer in op individuele sturing en daar kunnen en zullen telkens andere wensen en behoeften bestaan waar het organisatieontwikkeling betreft.</p>					
3D	Nieuwbouw gemeentewerf	—	—	—	✓
Toelichting:					
<p>Inhoud: Er is een programma van eisen uitgewerkt. Het benodigde programma past niet op de huidige locatie. Dit is onder andere het gevolg doordat dislocaties zijn of moeten worden afgestoten en veranderende regelgeving.</p> <p>Planning: Er is tussentijdse besluitvorming nodig als gevolg van het opgestelde programma van eisen. Deze besluitvorming heeft nog niet plaatsgevonden.</p> <p>Financiën: Er is een raming opgesteld tot einde werk. Hiervoor is (nog) geen aanvullende dekking.</p>					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3D	Gemeentehuis	✓	—	✓	—
Toelichting:					
<p>Planning: in april heeft uw raad niet ingestemd met het voorstel tot renovatie van het gemeentehuis. Er is een motie aangenomen waaraan uitvoering gegeven gaat worden nadat de raad ingestemd heeft met een startnotitie voor het vervolgonderzoek. Deze tussenstap kost extra tijd.</p> <p>Risico's: uitstel van renovatie van het gemeentehuis brengt risico's met zich mee en wordt groter naarmate er geen besluit wordt genomen. Er wordt een nieuw instandhoudingsplan opgesteld waarin het noodzakelijk onderhoud wordt opgenomen.</p>					

Financiële bijstellingen

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Kostendekkingsplan water & riolering update 2025 e.v.					
Mutaties in baten en lasten		5	56	19	-23
Verlaging rioolheffing		-1.524	-1.580	-1.637	-1.576
Mutatie voorziening door aanpassing investeringen nieuwe GRP	-2.637	-2.887	-2.209	414	464
Vervallen van direct afboeken (60%) investeringen	2.418	4.403	3.852	1.424	1.448
Kapitaallasten (investeringen)	219	3	-118	-220	-314
Totaal	0	0	0	0	0
3B Renkum Doet!					
Renkum Doet!	49	-49			
Actualisatie krediet Spoorwegonderdoorgang Wolfheze					
Rente krediet 'Spoorwegonderdoorgang Wolfheze'			-49	-48	-47
Afschrijving krediet 'Spoorwegonderdoorgang Wolfheze'			-31	-61	-61
Resultaatbestemming jaarrekening 2023					
1J Bijzondere Bijstand	-50				
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	-31				
2B Wonen (meldpunt Goed verhuren)	-28				
Maatschappelijke begeleiding statushouders	-14				
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	-15				
Lokale teams (in relatie tot hervormingsagenda)	-272				
Extra storting in de Weerstandsreserve	-575				
Resultaatbestemming jaarrekening 2023 via algemene reserve	985				
Totaal	49	-49	-80	-110	-108

Amendement: Renkum Doet, het platform om bewonersinitiatieven te starten, te verbinden en te steunen

Bij het vaststellen van de (geamendeerde) Perspectiefnota 2024-2028 is dit amendement aangenomen. Dit betekent dat het budget van € 159.000 over 1,5 jaar verdeeld wordt t/m december 2025.

Actualisatie krediet Spoorwegonderdoorgang Wolfheze

In de raadsvergadering van 27 juni 2024 heeft uw raad besloten: voor het gemeentelijk aandeel in de realisatie van de Spooronderdoorgang Wolfheze en de inpassing daarvan in Wolfheze, als financieel 'vangnet', een extra investeringskrediet ter beschikking te stellen ter hoogte van € 2,78 miljoen (90808; vaststellen extra investeringskrediet / financieel 'vangnet' Spooronderdoorgang Wolfheze).

Bijstellingen met resultaat op programma

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
01 Samenleving	-454	-1.814	-1.790	-1.978	-2.156
02 Omgeving	565	-126	-171	-160	-156
03 Organisatie	156	-155	-81	-22	-32
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	1.568	19	2.070	2.049	2.001
Totaal bijstellingen	1.834	-2.076	28	-111	-344

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
1A Collectieve voorzieningen	2				
1B Onderwijs	-5	-19	-19	-19	-19
1C Sport en bewegen	65	25	26	27	28
1D Gezondheid		-20	-20	-20	-20
1E Zorg en Veiligheid	140	17	19	19	18
1F Integratie en participatie nieuwkomers	11	-78	-83	-75	-75
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-129	-981	-979	-1.000	-1.003
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-380	-446	-437	-597	-766
1I Minima	72	-64	-64	-67	-69
1J Inkomensvoorziening	-230	-249	-233	-246	-250
Totaal	-454	-1.814	-1.790	-1.978	-2.156

Per product volgt een toelichting.

1B Onderwijs	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg bouw	-67	3	3	3	3
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg install	-29	2	2	2	2
Actualisatie krediet Kindpartners Doorwerth		49	24	-1	-1
Actualisatie krediet Onderdeel inv.School DW sloop	6	3			
Actualisatie krediet School Doorwerth		140	75	-2	-2
Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco		-182			
Brandschade uitgaven	-94				
Btw volwasseneneducatie	-1	-1	-1	-1	-1
Gymzaal Mozartlaan Doorwerth	10	29	29	29	29
Inzet restant SPUK ventilatie in scholen	-77				
Inzet restant SPUK ventilatie in scholen Rijksmiddelen	77				
OZB onderwijsgebouwen	-45	-45	-45	-45	-45
Realisatie Leerdeel Doorwerth 2026			-83		
Verzekeringsuitkering brandschade	94				
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	121	121	121	121	121
MIP Activa	214	-7	-7	-7	-7
Saldo van lasten en baten	208	111	117	98	98
Mutatie reserve					
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg bouw	67				
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg install	29				
Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco	-182	182			
Realisatie Leerdeel Doorwerth 2026	-6	-191	-16	3	3
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-121	-121	-121	-121	-121
Totaal resultaat	-5	-19	-19	-19	-19

Renovatie gymzaal Spaenweg

Conform het oorspronkelijk voorstel wordt een deel van de renovatie gezien als achterstallig onderhoud. Daarom wordt een bedrag van € 96.000 afgeboekt van de investering. Deze kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen.

Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco

Het gaat om het inboeken van een gedeelte van de opbrengsten uit voormalige onderwijspercelen in relatie tot het IHP. Deze opbrengst is gerelateerd aan de voormalige schoollocatie Don Bosco.

Brandschade

De verzekering heeft een bedrag van € 93.988 uitgekeerd ter vergoeding voor de geleden brandschade bij het Vierbeekcollege. De exacte kosten voor de herstelwerkzaamheden zijn nog niet bekend, maar waarbij de verwachting is dat deze budgettair neutraal zijn en als zodanig ook verwerkt. Omdat de verwachting is dat deze werkzaamheden doorlopen tot in 2025 zal bij de jaarrekening het nog niet uitgegeven bedrag via de reserve Projecten worden "meegenomen" naar 2025.

Btw volwasseneneducatie

Vanaf dit jaar houden we rekening met btw over volwasseneneducatie.

Gymzaal Mozartlaan Doorwerth

Als gevolg van de sloop van de gymzaal in 2024 zullen de begrote lasten en baten vervallen.

Inzet restant SPUK ventilatie in scholen

Het restant van deze Rijksregeling is niet eerder in 2024 (neutraal) begroot.

OZB onderwijsgebouwen

De afgelopen jaren is het budget voor OZB onderwijsgebouwen niet aangepast.

Dat leidt (ook vanwege aangepaste tarieven) tot een bijstelling om structureel de toegenomen OZB voor onderwijsgebouwen te dekken.

Realisatie Leerdeel Doorwerth

Vertraging in tijd is als volgt samen te vatten:

1B Onderwijs	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Actualisatie krediet Kindpartners Doorwerth		49	24	-1	-1
Actualisatie krediet Onderdeel inv.School DW sloop	6	3			
Actualisatie krediet School Doorwerth		140	75	-2	-2
Realisatie Leerdeel Doorwerth 2026			-83		
Realisatie Leerdeel Doorwerth 2026 reserve	-6	-191	-16	3	3
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Zie toelichting bij product 4C.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 221.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doorw.install.	-45	3	3	3	3
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doow.bouw	-104	5	5	5	5
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	24	24	24	24	24
MIP Activa	90	17	18	19	20
Saldo van lasten en baten	-35	49	50	51	52
Mutatie reserve					
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doorw.install.	45				
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doow.bouw	104				
Reserve algemene uitkering	-25				
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-24	-24	-24	-24	-24
Totaal resultaat	65	25	26	27	28

Verbouwing sporthal Doorwerth

Conform het oorspronkelijk voorstel wordt een deel van de verbouwing gezien als achterstallig onderhoud. Daarom wordt een bedrag van € 149.000 afgeboekt van de investering. Deze kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen.

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Zie toelichting bij product 4C.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 74.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

Reserve algemene uitkering

Vanwege aanvullende dekking uit een specifieke uitkering (NPO) is er een lage onttrekking aan de reserve mogelijk.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Correctie afwikkeling VGGM 2023 in de vjn	58				
Dienstkleding team handhaving		-4	-4	-4	-4
Kosten i.v.m. drugsafval	20				
Meicirculaire 2024	-4				
Plofplek voor explosieven	10	-2	-2	-2	-2
Septembercirculaire 2024	-2	-3			
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	38	38	38	38	38
MIP Activa	58	24	24	24	23
Saldo van lasten en baten	178	54	57	56	56
Mutatie reserve					
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-38	-38	-38	-38	-38
Totaal resultaat	140	17	19	19	18

Correctie afwikkeling VGGM 2023 in de vjn

In de voorjaarsnota is de afwikkeling VGGM als nadeel verwerkt. Dit was een voordeel. Dit wordt nu herstelt.

Dienstkleding handhaving

Correctie n.a.v. voorjaarsnota.

Kosten i.v.m. drugsafval

Voor de kosten van de sanering van gedumpte drugsafval was een post opgenomen. Deze factuur was opgenomen in de eindafrekening van de omgevingsdienst, waardoor deze al betaald is.

Meicirculaire 2024

Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om preventie van discriminatie op lokaal niveau. In de meicirculaire 2024 is in totaal €2,5 miljoen aan middelen beschikbaar gesteld om te besteden aan de preventie van discriminatie. Voor de gemeente Renkum betekent dat er in 2024 €4.000 extra beschikbaar is.

Plofplek voor explosieven

De huidige plofplek, welke initieel opgeheven moest worden, kan toch behouden blijven. Daardoor hoeven geen kosten te worden gemaakt voor de sanering van de huidige plofplek en realiseren van een nieuwe plofplek, waardoor het gereserveerde bedrag vrijvalt. De huur blijft hierdoor wel in stand. De kosten voor de huur zijn opgevoerd.

Septembercirculaire

In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. Het gaat om kosten van implementatie van de regelgeving bij gemeenten en de GGD en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen.

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Zie toelichting bij product 4C.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 33.500 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten. Met name de nieuwbouw van de brandweerpost in Wolfheze levert een structureel voordeel omdat de btw van de investering is vergoed door de veiligheidsregio.

1F Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)	-10				
Huisvesting statushouders		-75	-75	-75	-75
Huisvesting statushouders (Tussenvoorziening via Rijksmiddelen)	-40	-42			
Huisvesting statushouders (Tussenvoorziening, dekking Rijksmiddelen)	40	42			
Meicirculaire 2024	-4				
Ontvangsten COA t.b.v. huisvesting statushouders	15	-3	-8		
Saldo van lasten en baten	1	-78	-83	-75	-75
Mutatie reserve					
Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)	10				
Totaal resultaat	11	-78	-83	-75	-75

Huisvesting statushouders

Voor realisatie van passende huisvesting voor statushouders zijn extra kosten voorzien. In de voorjaarsnota 2024 heeft reeds een aanpassing op de begroting plaatsgevonden van €60.000. Ook voor 2025 en verder zijn extra uitgaven te verwachten.

Huisvesting statushouders tussenvoorziening

Restant afrekening huurkosten tussenvoorziening (zgn. onrendabele top) met de woningaanbieder op basis van gemaakte bestuurlijke afspraken.

Er is per 1/1/2024 nog €82.000 beschikbaar uit de SPUK regeling vergunninghouders die we gedeeltelijk in 2024 en 2025 in willen zetten. Deze regeling benoemd inzet tot en met 2024, en er volgt aanvraag om ook in 2025 gebruik van de regeling te maken.

Meicirculaire 2024

Diverse mutaties uit de meicirculaire 2024.

Ontvangen COA t.b.v. huisvesting statushouders

Dit betreft aanpassing van de faciliteitenvergoeding van het COA. Dit als gevolg van het hebben van een tweede opvanglocatie.

Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

De gemeente helpt statushouders die niet zonder hulp kunnen voldoen aan hun inburgeringsplicht met het zogenoemde ELIP project. ELIP is bedoeld voor statushouders die 75% of meer van hun DUO-lening hebben verbruikt en bij wie de inburgeringstermijn (ook na verlenging) bijna verstreken is. De verwachte kosten worden gedekt uit de reserve integratie.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Bijstelling Jeugdzorg	-125	-125	-125	-125	-125
Formatie Sociaal Domein	-80	-80			
Formatie Team Zorg	-28				
Meicirculaire 2024	-4	-848	-97	-100	-103
Septembercirculaire 2024		-7	-757	-775	-775
Saldo van lasten en baten	-237	-1.060	-979	-1.000	-1.003
Mutatie reserve					
Formatie Sociaal Domein	80	80			
Formatie Team Zorg	28				
Totaal resultaat	-129	-981	-979	-1.000	-1.003

Bijstelling jeugdzorg

Op basis van declaraties jeugdzorg die voor de periode januari t/m medio juni 2024 gedaan zijn en stijgende tarieven verwachten we minimaal een nadeel van € 125.000 dat structureel doorwerkt.

Formatie Sociaal Domein en Team Zorg

Deze uitgaven worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

Meicirculaire 2024

In de meicirculaire 2024 zijn diverse taakmutatie opgenomen die betrekking heeft op de jeugdzorg. Dit zijn:

- Werkdrukverlaging jeugdbescherming. Vanaf 2025 € 46.000
- Vrijval compensatieregelingen voogdij 18+. Vanaf 2025 € 48.000
- Loon-en prijsbijstelling voogdij 18+. Vanaf 2024 € 3.000
- Ketensysteem jeugd. Voor 2024 en 2025 -/- € 1.000
- Jeugdhulp kinderen in een AZC. Vanaf 2024 € 2.000
- Besparingsverlies jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die oploopt naar structureel € 511 mln. vanaf 2027. De geraamde besparing van € 500 mln. in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Daarom wordt incidenteel € 500 mln. toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Septembercirculaire (Besparingsverlies jeugd)

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die oploopt naar structureel € 511 mln. vanaf 2027. De geraamde besparing zijn bij de regeerakkoord volledig vervallen. Hiermee komt de opgenomen stelpost te vervallen.

Deze bedragen zijn neutraal verwerkt binnen programma 4.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Beschermd Wonen	50	305	-449	-303	717
Clientondersteuning	-9	-9	-9	-9	-9
Formatie Sociaal Domein	-80	-80			
Formatie Team Zorg	-28				
Huishoudelijke ondersteuning	-400	-400	-400	-400	-400
ICT kosten Verder	-12	-5			
Meicirculaire 2024	-9	-14			
Personele inzet WMO		-68	-68	-68	-68
Septembercirculaire 2024			-150	-310	-479
Saldo van lasten en baten	-488	-271	-1.076	-1.091	-239
Mutatie reserve					
Beschermd Wonen		-255	639	494	-527
Formatie Sociaal Domein	80	80			
Formatie Team Zorg	28				
Totaal resultaat	-380	-446	-437	-597	-766

Beschermd Wonen

Op basis van het cliëntenverloop in 2024 is de verwachting dat er voordeel ontstaat. Dit betreft echter een openeinderegeling voor zeer dure zorg. Om deze reden stellen wij de raad voor om dit budget incidenteel af te ramen met € 50.000.

In relatie tot het uitstel van het objectief verdeelmodel zal er voor 2025 € 129.000 begroot worden voor Beschermd wonen LVB. Vanaf 2026 krijgt Renkum in het kader van de doordecentralisatie rijksmiddelen voor beschermd wonen. De rijksmiddelen worden in eerste instantie gestort in de reserve BW, om vervolgens de zorgkosten te dekken vanuit de reserve. De dan toe begroten kosten voor beschermd wonen LVB worden vanaf 2026, in tegenstelling tot wat eerder is begroot, niet meer gedekt vanuit de algemene middelen.

Uitstel objectief verdeelmodel

Het Rijk heeft de invoering van het objectief verdeelmodel uitgesteld naar 2026, dit vanwege de val van het kabinet. Het objectief verdeelmodel is voorwaardelijk voor de decentralisatie van beschermd wonen, waardoor deze ook is uitgesteld naar 2026. De begrote inkomsten en uitgaven schuiven met één jaar op in de tijd (2025 wordt 2026 etc.).

In het kader van de decentralisatie is er een bestemmingsreserve beschermd wonen gevormd t/m 2027. Deze reserve is bedoeld ter dekking van de investering in de sociale basis ten behoeve van de transitie naar beschermd thuis en ter dekking van overschrijdingen op (zorg)kosten in het kader van beschermd wonen als gevolg van de regionale solidariteitsafspraken. De financiële risico's zijn de eerste drie jaren van de decentralisatie het grootst. Het verzoek aan de raad is om de reserve beschermd wonen te behouden t/m 2028 en in de toekomst mogelijke resterende middelen toe te voegen aan de reserve beschermd wonen zodat, zoals eerder beschreven, eventuele tekorten en (extra) investeringen kunnen worden bekostigd.

Vanwege het uitstel van het objectief verdeelmodel zijn de regionale financiële afspraken van 2024 doorgetrokken naar 2025. In 2025 Renkum ontvangt € 293.550 aan ambulantiseringmiddelen en € 288.000 aan middelen voor secundaire kosten. De middelen voor secundaire kosten worden gestort in de Reserve Sociaal domein ten behoeve van de sociale dorpsteams. De ambulantiseringmiddelen dienen als gedeeltelijke dekking voor verschillende preventieve voorzieningen en formatie, de niet gedekte kosten worden onttrokken aan de reserve beschermd wonen.

Formatie Sociaal Domein en Team Zorg

Deze uitgaven worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

Huishoudelijke ondersteuning

Huishoudelijke ondersteuning bestaat momenteel uit twee delen:

- De Algemene voorziening (ondersteuning tot 2,5 uur per week, vrij toegankelijk (zonder onderzoek door gemeente);
- De Wmo-maatwerkvoorziening (ondersteuning vanaf 2,5 uur per week, taakgericht geïndiceerd (middels onderzoek door gemeente)

We zien een forse toename in het gebruik van de Algemene voorziening en de Wmo-maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning. Dit maakt dat we in 2024 afstevenen op een nadeel van € 400.000 dat structureel doorwerkt.

Meicirculaire 2024

Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Daartoe wordt € 4,5 mln. in 2024 en € 6,7 mln. in 2025 overgeboekt naar het gemeentefonds.

Personele inzet WMO

De afgelopen jaren hebben we een toename gezien, niet alleen in de door ons uit te voeren taken op het gebied van de Wmo, maar ook in de omvang van de uitvoering van deze taken. De regeling is die van een open eind, aanvragen moeten in behandeling worden genomen, beoordeeld en wel of niet (ten dele) worden toegekend. Dat betekent in zijn geheel dat in de afgelopen jaren de taakstelling die op de Wmo berustte niet ingevuld kon worden en nog steeds niet ingevuld kan worden. In het kader van reëel begroten is het daarom niet houdbaar om bedoelde taakstelling nog langer in onze boeken op te nemen, daar deze tevens zorgt voor een vertekend beeld van de financiële ruimte die wij als gemeente hebben en zodoende voortdurend van invloed is op het totaal beeld. Ook dit jaar zien wij dat de kosten voor de uitvoering van de Wmo zijn toegenomen onder invloed van de verplichting tot het terugdringen van wachttijden, het oplopen van aanvragen alsmede het tekort op de arbeidsmarkt. In het kader van de eerder genoemde opdracht om zo reëel als mogelijk te begroten is het nog langer handhaven van een niet in te vullen taakstelling niet langer te verklaren. Daarom stellen wij voor om deze geheel te laten vervallen terwijl wij wel blijven sturen op het terugbrengen van kosten en uitgaven.

Septembercirculaire

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie.

1I Minima	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Meicirculaire 2024	-60	-64	-64	-67	-69
Schuldhelpverlening	75				
Subsidie Leergeld	57				
Totaal resultaat	72	-64	-64	-67	-69

Meicirculaire 2024

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden (juli 2022) is € 40 mln. aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Voor 2023 zijn deze middelen incidenteel beschikbaar gesteld. De toekenning is vanaf 2024 structureel.

Schuldhelpverlening

Met ingang van 2024 heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van armoede en schulden, zie Raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2024 d.d. 4 juni 2024. Om deze reden kan het reeds begrote bedrag ad. € 75.000 vrijvallen.

Subsidie Leergeld

Na afrekening subsidie 2023 Stichting Leergeld Arnhem-Renkum-Rheden is er een incidenteel voordeel van € 57.279. Dit komt omdat er een extra budget van € 63.000 was gereserveerd voor de nieuwe rechthebbenden vanaf juni 2023 bovenop het structurele budget voor de voorzieningen van Leergeld ARR. Het implementeren en bekend worden van een voorziening voor nieuwe rechthebbenden kost tijd, waardoor het gebruik van de voorziening wel is gestegen, maar dat kon bijna volledig uit het structurele budget gefinancierd worden. Daarnaast had Leergeld ARR in 2023 te kampen met een personeelstekort.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
BUIG Rijksbudget en uitgaven	-139				
Energietoeslag	-175				
ESF gelden	115				
Formatie Team Participatie	-16	-52	-52	-52	-52
Inzet ESF gelden	-115				
Meicirculaire 2024	-218	-167	-165	-178	-182
Septembercirculaire 2024	-32	-30	-16	-16	-16
Saldo van lasten en baten	-580	-249	-233	-246	-250
Mutatie reserve					
Energietoeslag	349				
Totaal resultaat	-230	-249	-233	-246	-250

BUIG Rijksbudget en uitgaven (bijstandsuitkeringen)

Inmiddels is het definitieve Rijksbudget 2024 voor de BUIG bekend. Dit betekent een voordeel van € 605.405. Hier tegenover staat dat de verwachte uitgaven voor dit jaar ook hoger uitvallen dan begroot. Dit levert een nadeel op van € 744.496. Per saldo resteert dan een nadeel van € 139.091.

Energietoeslag

Bij de jaarrekening 2023 is voor dit jaar een bedrag van € 349.187 beschikbaar gehouden voor de verdere afwikkeling van de energietoeslag (Mutatie reserve). De werkzaamheden zijn afgerond en de uiteindelijke uitgaven bedragen € 175.000. Dit levert per saldo dus een voordeel op van € 174.000.

ESF gelden

Dit najaar wordt de verantwoording van het regionale ESF-project (2020-2022) afgerond. Het doel van dit project was om kwetsbare werkenden en werkzoekenden aan het werk te helpen en te houden en zo de werkgelegenheids- en sociale effecten van de COVID-19-crisis te verminderen. Niet alle middelen zijn aan het project besteed. Dit betekent dat de gemeente Renkum dit najaar naar schatting een bedrag van € 170.000 ontvangt. Een deel van dit budget (€ 55.000) zetten we in voor kwaliteitsverbetering bij de uitkeringsadministratie (Product 3C). Het andere deel van dit budget (€ 115.000) zetten we in voor het project bestandsscreening op voorliggende voorzieningen (Product 1J) dat doorloopt in 2025.

Formatie Team Participatie

In 2022 en 2023 is incidenteel extra budget ingezet voor de uitbreiding van handhaving binnen het sociaal domein. Naast de taken van handhaving binnen Werk & inkomen is er meer aandacht gekomen voor handhaving op aanbieders Wmo en Jeugdwet. Hier blijkt naast de regionale aanpak ook lokale inzet nodig. De inzet leidt tot een besparing op de uitgaven van Wmo en Jeugdwet. De formatie op handhaving binnen het volledige sociaal domein is structureel uitgebreid.

Meicirculaire 2024

Binnen de integratie-uitkering participatie vinden de volgende mutaties plaats binnen het macrobudget:

Verhoging rijksbijdrage beschut werk

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 6 juli 2023 wordt de rijksbijdrage beschut werk, die onderdeel is van de integratie-uitkering Participatie, structureel verhoogd. Het gaat om € 23,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 65,3 miljoen in de structurele situatie (2048).

Loon- en prijsbijtelling 2024 Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijtelling 2024 (€ 113,3 miljoen in 2024, aflopend naar € 93,7 miljoen in 2029).

Septembercirculaire

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. De budgetten worden zo nodig bijgesteld wanneer definitieve gegevens beschikbaar zijn, naar verwachting bij de meicirculaire 2025 en de meicirculaire 2026.

Gemeenten kunnen vanuit de bijzondere bijstand een aanvulling op de bijstand aan 21-minners geven als hun ouders niet bij kunnen springen. Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans wordt de bijzondere bijstand met ingang van 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand.

Het Rijk compenseert gemeenten via de integratie-uitkering Participatie (IU Participatie) vanaf 2025 voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	256	45	30	35	38
2B Wonen	92	-55	-49	-32	-28
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	5				
2D Omgevingsvergunning		-9	-32	-32	-32
2E Verkeer	19	-27	-1	-2	-2
2G Milieu en duurzaamheid	4	3	4	4	4
2H Energie en klimaat	80				
2J Ondernemen en bedrijvigheid	1				
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	5				
2M Water en riolering	-86	-24	-14	-7	-2
2N Afvalverwijdering en -verwerking		-23	-23	-23	-23
2O Groenonderhoud	-17	-18	-29	-44	-51
2P Wegen, straten en pleinen	206	-16	-54	-57	-58
2Q Bos en natuurbeheer	1	-1	-1	-2	-3
Totaal	565	-126	-171	-160	-156

Per product volgt een toelichting.

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco	182				
Extra inhuur grondbedrijf	-60				
Integrale aspecten leefomgeving	62				
Meicirculaire 2024	-32				
Omgevingswet	49	20			
Omgevingswet (omgevingsplan)	100	38	-25	-50	-5
Septembercirculaire 2024	19	25	30	35	38
Vrijval deel budget stikstofprobleem	20				
Saldo van lasten en baten	340	83	5	-15	33
Mutatie reserve					
Integrale aspecten leefomgeving	23				
Meicirculaire 2024	-7				
Omgevingswet (omgevingsplan)	-100	-38	25	50	5
Totaal resultaat	256	45	30	35	38

Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco

Locatie Don Bosco is verkocht aan de ontwikkelaar voor € 404.000. Het saldo van de gemaakte kosten tot heden van € 171.000 en de bijdrage IHP van €182.000 (zie ook product 1B) worden hierop in mindering gebracht. Per saldo levert dit een tussentijds resultaat op van € 51.000. Komende tijd worden er nog plankosten gemaakt voor toezicht en afstemming tijdens de bouw. De verwachting is dat er daarna nog een kleine plus overblijft die in de reserve grondbedrijf wordt gestort.

Extra inhuur grondbedrijf

T.b.v. het grondbedrijf is dit jaar meer externe ureninzet nodig geweest dan voorgaande jaren. Er is nu een overschrijding van circa € 25.000. Wij verwachten dat dit bedrag nog met € 35.000 zal toenemen tot in totaal € 60.000 euro overschrijding t.o.v. de geraamde € 76.000. Deze overschrijding wordt veroorzaakt omdat in korte tijd veel extra ureninzet nodig is, om tot een zo realistisch mogelijke raming van meerjaarlijkse opbrengsten te komen vanuit het grondbedrijf voor extra woningbouw t.b.v. het terugbrengen van de tekorten op de meerjarenbegroting. De kost gaat immers voor de baat uit.

Integrale aspecten leefomgeving

In het kader van de bezuinigingen is besloten deze taak stop te zetten. Het heeft daarom geen zin om zaken op te starten wanneer het jaar daarop in het kader van de bezuinigingen activiteiten stopgezet worden. Dit houdt in dat de gereserveerde financiële middelen vrijvallen

Meicirculaire 2024

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (WOII).

Hiervoor is begin 2024 een raadsbesluit genomen om een bedrag van € 32.362 te declareren.

De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord (CA) van het kabinet-Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen.

In de begroting is al rekening gehouden met deze middelen. De werkelijke ontvangst valt iets hoger uit dan begroot.

Omgevingswet

De begrote activiteiten en uitgaven voor de implementatie van het omgevingsplan schuiven ± 6-9 maanden op. De voorziene periode van zaken afhandelen onder het oude recht duurt langer dan ingeschat. Daarbij stellen we ons afwachtend op om te leren van andere gemeenten.

Twee activiteiten m.b.t. communicatie en de ontwikkelingen van processen zijn soepeler verlopen én zijn grotendeels intern opgelost, waardoor er dit jaar geld overblijft (€ 49.000). De inschatting is dat voor het verdere verloop van de implementatie van de Omgevingswet deze onderdelen minder geld kosten voor 2025 (€ 20.000).

Septembercirculaire (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Op grond van de Beheerovereenkomst van 18 december 2018 dragen de gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks 70% bij aan de kosten van beheer en doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO). De gemeentelijke bijdrage is vanaf 2020 structureel overgeheveld van het gemeentefonds naar de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), te weten € 18,0 miljoen per jaar.

Met deze taakmutatie wordt deze gemeentelijke bijdrage structureel verhoogd, conform de aanvullende afspraken in het Bestuurlijk Overleg Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) van 13 juli 2023 op basis van het prijspeil 2024 (CPB index 3,5%)¹, naar € 31,4 miljoen vanaf 2024. Het nog over te hevelen bedrag voor 2024 bedraagt € 10,6 miljoen en stijgt naar € 25 miljoen voor 2029. Het bedrag voor 2029 is op basis van de huidige afspraken het structurele bedrag dat wordt uitgenomen.

Vrijval deel budget stikstofprobleem

Stikstof is in toenemende mate het grote knelpunt bij alle ontwikkelingen die verder gaan dan het dagelijks onderhoud. Woningbouw, renovaties van gebouwen en reconstructies van wegen worden meer en meer geblokkeerd door de stikstofproblematiek. Door de uitslag van de landelijke verkiezingen zal het beleid t.a.v. stikstof veranderen. Daarmee is het probleem zeker niet weg. Op dit moment is het ook nog onduidelijk hoe dit vorm gegeven zal worden en hoe we daar op lokaal niveau op moeten en kunnen inspelen. Wat de toekomstige landelijke plannen ook zijn, de verwachting is dat we ook komende jaren ook op lokaalniveau, en in samenhang met andere gemeenten, stikstof houdt immers geen rekening met gemeentegrenzen, aandacht moeten hebben voor dit probleem, om projecten te kunnen realiseren. daarvoor is ook in de komende jaren budget nodig.

2B Wonen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Herziening woonbeleid	50				
Meldpunt goed verhuren	28				
Septembercirculaire 2024	-31	-44	-38	-21	-17
MIP Activa	45	-11	-11	-11	-11
Totaal resultaat	92	-55	-49	-32	-28

Herziening woonbeleid

De kosten voor de uitwerking van onderdelen van ons beleid zoals opgenomen in het programma Wonen zijn lager uitgevallen. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat wij meer werkzaamheden "in huis" konden oppakken (dus niet afhankelijk waren van externe inhuur) en omdat wij gebruik konden maken van financiële bijdragen van de provincie voor uitverwerking van beleid.

Meldpunt goed verhuren

Het meldpunt is samen met een externe partij opgezet die veel kennis en kunde heeft met het opzetten van dit soort meldpunten. Dit heeft een forse besparing van kosten met zich meegebracht. Deze externe partij behandelt tevens de binnengekomen meldingen wat eveneens een forse besparing van kosten als gevolg heeft.

Septembercirculaire

Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden met betrekking tot:

- De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingstelsel (WWS).
- De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
- De informatieplicht op verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 56.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

2D Omgevingsvergunning	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Bijstelling begroting ODRA meerjarig		-9	-32	-32	-32
Totaal resultaat	0	-9	-32	-32	-32

Bijstelling begroting ODRA meerjarig

Geconstateerd is dat de afgelopen jaren veel meer klachten en verzoeken om handhaving zijn ingediend. Daarom is het noodzakelijk om hier meer uren voor te ramen. Wel moet worden opgemerkt dat veel werk vraaggestuurd is en uiteindelijk bepaalt de vraag hoeveel er eind van het jaar betaald dient te worden.

2E Verkeer	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
MIP Activa	19	-27	-1	-2	-2
Totaal resultaat	19	-27	-1	-2	-2

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 29.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

2H Energie en klimaat	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Bijstelling budget energie en klimaat	-21				
Saldo van lasten en baten	-21				
Mutatie reserve					
Bijstelling budget energie en klimaat	101				
Totaal resultaat	80	0	0	0	0

De prognose voor 2024 resulteert in een overschot van € 80.000. Dit overschot is het gevolg van twee grote posten die (gedeeltelijk) niet gerealiseerd worden en het dubbel begroten van de bijdrage aan de Circulaire regio van de Groene Metropoolregio. De niet gerealiseerde posten betreffen een budget waar t/m 2024 alle gemeentelijke afdelingen gebruik van konden maken voor extra activiteiten op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast zijn de kaders voor een soortenmanagementplan nog steeds niet kenbaar gemaakt door de provincie. Daarom is nog niet gestart met het opstellen van een soortenmanagementplan wat resulteert in een onderbesteding. Tot slot is per abuis de bijdrage aan de Circulaire regio van de Groene Metropoolregio begroot binnen 2H. De hiervoor begrootte € 30.000 valt vrij.

2M Water en riolering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
A Vrijvervalriolering	7				
Dekking kosten buiten het product riolering	-86	-24	-15	-8	-3
E Randvoorzieningen	105				
Effect voorziening door verlaging van rekenrente naar 0.5%	-236				
Formatie	60				
G Oppervlaktewater	5				
H Hemelwater	36				
Mutatie voorziening rioolheffing	-202	26	60	109	108
MIP Activa	226	-26	-60	-109	-107
Totaal resultaat	-86	-24	-14	-7	-2

Vrijvervalriolering

De bijstellingen voor het vrijvervalstelsel hebben betrekking op een zevental onderdelen met een totale bijstelling van € 7.000.

Op basis van de uitgaven in het eerste deel van 2024 voeren we de volgende bijstellingen door: Calamiteiten, een voordeel van € 5.000. Riolgebreken welke leiden tot rattenoverlast, een voordeel van € 10.000. Werkzaamheden aan putten, een nadeel van € 5.000.

Naast bovengenoemde bijstellingen zijn er bijstellingen die het resultaat zijn van een aangepaste planning van de werkzaamheden. Het is belangrijk op te merken dat deze werkzaamheden nog in detail afgestemd moeten worden met de aannemers en de bijstellingen op dit moment schattingen zijn. De bijstellingen betreffen: Wortelfrezen, een voordeel van € 9.000 en reinigen en inspecteren een voordeel van € 4.400. Kolken reinigen een voordeel van € 2.500. Door het uitvoeren van een groot aantal huis- en kolkaansluitingen worden meer klinkersleuven hersteld dan verwacht. Dit leidt tot een nadeel van 31.000 euro. Goed om hierbij op te merken dat het herstel van klinkersleuven die ontstaan zijn door nieuwe huisaansluitingen hier geen onderdeel van uitmaken. Deze worden op een ander exploitatie budget afgerekend. De kosten hiervoor komen ten laste van de aanvrager/ particulier.

De inkomsten als gevolg van het lozen van afvalwater door gebruikers uit andere gemeenten schatten we op dit moment hoger in dan verwacht en leidt tot een voordeel van €12.100.

Dekking kosten buiten het product water en riolering

In 2024 is het bedrag inhuur verlaagd. Dit heeft invloed op de toerekening van de overhead. Vanaf 2025 zit binnen straatreiniging een bezuiniging waardoor er ook minder wordt toegerekend aan de rioolheffing.

Randvoorzieningen

De bijstellingen voor de randvoorzieningen hebben betrekking op een drietal onderdelen. De bergbezinkvoorziening bij het gemaal Nico Bovenweg hoeft in tegenstelling tot de planning dit jaar niet gereinigd te worden. Ook verwachten we geen klein herstel aan de randvoorzieningen. Bij elkaar levert dit een voordeel op van 15.500 euro. Het inspecteren van de randvoorzieningen is doorgeschoven naar volgende jaren en als dusdanig in de update van het kostendekkingsplan opgenomen. Voor dit moment levert dat een voordeel op van 89.000 euro.

Formatie

Op dit moment maken we de inschatting dat we met minder inhuur de geplande werkzaamheden uit kunnen voeren. Dit levert een voordeel op van € 60.000.

Oppervlaktewater

Deze bijstelling van -5.000 euro heeft betrekking op kleine onderhoudswerkzaamheden aan oppervlaktewatervoorzieningen. Op basis van afgelopen jaren verwachten we ook dit jaar geen werkzaamheden.

Hemelwater

De twee bijstellingen op de hemelwatervoorzieningen hebben betrekking op een voordeel van € 16.000 op het reguliere onderhoud en 20.000 euro voor het opstellen van een integraal plan voor afkoppelen in Heveadorp. Dit plan wordt op een later moment opgestart.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 236.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van investeringen op basis van het nieuwe GRP en het niet meer direct afboeken van 60% van de investeringen.

Deze mutaties hebben invloed op de mutaties van de voorziening.

2N Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afvalbegroting ACV		-40	-40	-40	-40
Effect voorziening door verlaging van rekenrente naar 0.5%	-25	-1	-1	-1	-1
Kostendekking afvalstoffenheffing (BTW)		-23	-23	-23	-23
Mutatie voorziening afvalstoffenheffing	-91	-29	-29	-29	-29
Oud papier		7	7	7	7
Overig		2	2	2	2
PMD		-10	-10	-10	-10
Schouders onder schoon	95	70	70	70	70
Verlaging afvalstoffenheffing door vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten		-100	-100	-100	-100
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten		100	100	100	100
Zwerfafvalvergoeding	-7				
MIP Activa	28	1	1	1	1
Totaal resultaat	0	-23	-23	-23	-23

Afvalbegroting

In de begroting van ACV voor 2025 is gerekend met een indexatie van 2,7% en de begroting is opgesteld o.b.v. de nieuwe tarievenstructuur. Dit betekent dat de kosten van ACV met € 40.000 toenemen.

Kostendekking afvalstoffenheffing (BTW)

Als gevolg van de bezuinigingen op de kosten 2025 is er een lagere btw toerekening die gedekt wordt door de afvalstoffenheffing. Met betrekking tot de kostendekking levert dit een nadeel op van € 23.000.

Mutatie voorziening afvalstoffenheffing

De mutaties binnen het product 2N afval worden gedoteerd (2024) en onttrokken (2025 e.v.) uit de voorziening afvalstoffenheffing.

Oud papier

De opbrengst van ingezameld oud papier is hoger omdat de marktprijs voor oud papier hoger is dan voorheen.

Overig

De bijstelling overig bestaat grotendeels uit een verhoging op de vergoeding wit en gekleurd glas.

Pmd

Daarnaast wordt verwacht dat de hoeveelheid ingezameld pmd afneemt als gevolg van de invoering van statiegeld op kleine flesjes en blikjes. De inkomsten van ingezameld pmd zijn daarom naar verwachting € 10.000 lager van voorheen.

Schouders onder schoon

Onder de noemer 'Schouders onder schoon' stelt het verpakkende bedrijfsleven (Verpact), als onderdeel van de producentenverantwoordelijkheid, aan gemeenten een bijdrage beschikbaar om zwerfafval tegen te gaan. Het bedrag per inwoner is, afhankelijk van de gemeentegrootte, voor Renkum is dat € 3,02 per inwoner. Dit bedrag is hoger dan de voormalige zwerfafvalvergoeding die sinds 2023 is gestopt. In totaal gaat het voor Renkum om een bedrag van € 3,02 x 31.358 = € 94.701. Dankzij de subsidie 'Schouders onder schoon' is er ook ruimte om meer te doen aan afvalcommunicatie. Als gevolg van de perspectiefnota was dit onderdeel van het afvalbeleid aanvankelijk komen te vervallen.

In de perspectiefnota van 2025 is rekening gehouden met een bezuiniging van € 3.000 op zwerfafval. Hierdoor is het oorspronkelijke bedrag verlaagd naar € 7.000 voor 2025 en verder.

Echter, ontvangen we alsnog een subsidie voor de aanpak van zwerfafval (zie hieronder) waardoor de begroting voor 2025 is bijgesteld met € 8.000.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

We hebben dit jaar uitgebreid gekeken naar de saldi in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren. In bepaalde gevallen zijn budgetten begroot op basis van verwachtingen met daarbij de insteek dat budgetten niet overschreden worden. Dit betekent soms dat we achteraf bezien te veel budget begroot hadden en we een voordeel in de jaarrekening melden. Gezien de financiële situatie gaan we nog scherper begroten. Op basis van de onderbesteding van budgetten in voorgaande jaren achten we het reëel om bedragen vrij te laten vallen. Dit betekent wel dat het risico is dat in voorkomende gevallen een overschrijding kan ontstaan. Mocht zich dit voordoen dan zullen we de raad in de tussentijdse rapportages (actieve informatieplicht/ voor-/ najaarsnota) daarvan op de hoogte brengen.

Verlaging afvalstoffenheffing door vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Als gevolg van de vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten zal de afvalstoffenheffing worden verlaagd omdat deze maximaal 100% kostendekkend mag zijn.

Zwerfafvalvergoeding

Vanuit het verpakkende bedrijfsleven (Verpact, voorheen Nedvang) is voor de periode 2023-2024 alsnog een bijdrage in het vooruitzicht gesteld voor gemeenten in de aanpak tegen zwerfafval. Dit betreft geld wat in de periode tot en met het jaar 2022 niet is besteed door de Nederlandse gemeenten. Hiervoor is een aanvraag ingediend. Omdat er meer aanvragen zijn gedaan dan verwacht is het bedrag per inwoner verlaagd van € 1,14 naar € 0,91 per inwoner. Voor de gemeente Renkum betekent dit een vermindering van de inkomsten van € 0,23 x 31.358 inwoners = € 7.212.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met €25.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

20 Groenonderhoud	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Verkoop van restgrond	-38				
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	39	39	39	39	39
MIP Activa	21	-18	-29	-44	-51
Saldo van lasten en baten	22	21	9	-5	-12
Mutatie reserve					
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-39	-39	-39	-39	-39
Totaal resultaat	-17	-18	-29	-44	-51

Verkoop van restgrond

Jaarlijks wordt een raming gemaakt van de te verwachten inkomsten uit de verkoop van restgrond. Door capaciteitsgebrek worden verzoek tot koop van restgrond op dit moment niet in behandeling genomen. Er zijn dit jaar daarom geen inkomsten op dit vlak te verwachten.

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Zie toelichting bij product 4C

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 8.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Abri vernieling	-18				
Beheerplan civiele kunstwerken	25				
Formatie nog niet ingezet	60				
Honden depodogs	8				
MIP Activa	130	-16	-54	-57	-58
Totaal resultaat	206	-16	-54	-57	-58

Abri vernieling

Recentelijk is een bushokje in Oosterbeek in brand gestoken. Het object is niet te repareren en wordt in zijn geheel vervangen. We hebben aangifte gedaan en zullen kijken of de schade te verhalen is. Tot op heden is nog niet bekend of en hoeveel schade te verhalen is.

Beheerplan Civieltechnische kunstwerken

De inventarisatie van de Civieltechnische kunstwerken heeft plaatsgevonden. Binnenkort wordt een Quick-scan van de kwaliteit uitgevoerd. Gevolgd door eventuele nadere inspecties. Het opstellen van een beheer- en kostendekkingsplan gaan we in het kader van de voorgestelde bezuinigingen niet uitvoeren. Hierdoor kan het beschikbare budget worden verlaagd.

Formatie niet ingezet

Het is nog niet gelukt om de vacatures (o.a. projectleider, databeheerder, projectleider) in te vullen. Hierdoor zijn werkzaamheden niet uitgevoerd (bv. up-date beheersysteem) of uitbesteed (inhuur projectleiding).

Honden depodogs

Er zijn nog voldoende depodogs-zakjes op voorraad voor 2024. Dit budget kan daarom voor dit jaar worden bijgesteld met € 8.000.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 109.000 verlaagd.

2Q Bos en natuurbeheer	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Verbod houtkap, subsidie en garantie toegankelijkheid bossen	537				
MIP Activa	1	-1	-1	-2	-3
Saldo van lasten en baten	538	-1	-1	-2	-3
Mutatie reserve					
Mutatie reserve toegankelijkheid bossen	-537				
Totaal resultaat	1	-1	-1	-2	-3

Verbod houtkap, subsidie en garantie toegankelijkheid bossen/ Instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Toegankelijkheid bossen

We mogen geen hout meer kappen in de Cardanus-, Valkeniers- en een deel van de Bilderbergbossen en daarmee vervallen onze inkomsten. De provincie gaat ons compenseren voor deze inkomstenderving met een subsidie van ongeveer € 537.000.

We hebben echter wel de blijvende verplichting om de bossen veilig toegankelijk te houden voor recreanten. Derhalve gaan we in het eerste kwartaal 2025 een voorstel, dat meer dan alleen deze toegankelijkheid behelst, aan de raad voorleggen hoe we die toegankelijkheid goed kunnen realiseren.

Daarop vooruitlopend wordt de raad voorgesteld een nieuwe bestemmingsreserve Toegankelijkheid bossen in te stellen. Het subsidiegeld van de provincie wordt daarin gereserveerd om de toekomstige uitgaven meerjarig te dekken.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
3A Dienstverlening	-15	-15	-15	-15	-15
3C Organisatie en bedrijfsvoering	134	-22	-17	-7	-17
3D Huisvesting / Gemeentehuis	8				
3F Goed bestuur	28	-118	-49		
Totaal	156	-155	-81	-22	-32

Per product volgt een toelichting.

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Buitendagvensteruren	25				
ESF gelden	55				
Externe rechtskundige adviezen	-20				
Formatie Sociaal Domein	-4	-4			
Inzet ESF gelden	-55				
Meerwerk accountant	-29				
Rechtskundige Adviezen	-20				
RVU			-12		
Septembercirculaire 2024	-4				
Teruggave jaarrekeningresultaat 2023 de Connectie	197				
Tractie aanhangers		-11	-11	-11	-17
MIP Activa	-11	-7	6	4	1
Totaal resultaat	134	-22	-17	-7	-17

Buitendagvensteruren

Er zijn minder buitendagvensteruren gewerkt dan begroot, waardoor de vergoeding voor buitendagvensturen voordelig uitvalt.

ESF gelden

Dit najaar wordt de verantwoording van het regionale ESF-project (2020-2022) afgerond. Het doel van dit project was om kwetsbare werkenden en werkzoekenden aan het werk te helpen en te houden en zo de werkgelegenheids- en sociale effecten van de COVID-19-crisis te verminderen. Niet alle middelen zijn aan het project besteed. Dit betekent dat de gemeente Renkum dit najaar naar schatting een bedrag van € 170.000 ontvangt. Een deel van dit budget (€ 55.000) zetten we in voor kwaliteitsverbetering bij de uitkeringsadministratie (Product 3C). Het andere deel van dit budget (€ 115.000) zetten we in voor het project bestandsscreening op voorliggende voorzieningen (Product 1J) dat doorloopt in 2025.

Externe rechtskundige adviezen

De gemeente heeft extra kosten gemaakt voor de inhuur van juridische ondersteuning naar aanleiding van een procedure die was aangespannen door een raadslid bij het College voor de Rechten van de Mens.

Meerwerk accountant

De controlewerkzaamheden over 2023 hebben flink meer uren gekost van de accountant. Oorzaken zijn met name de toename van het aantal specifieke uitkeringen waarover wij verantwoording moeten afleggen aan het rijk. Daarnaast heeft de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanuit het college extra werkzaamheden met zich meegebracht. Ook zien wij dat er over het algemeen strengere eisen worden gesteld aan de controle en het opgeleverde dossier. Met de accountant is overeengekomen dat 50 % van het meerwerk voor rekening komt van de gemeente. Dit geeft een nadeel van € 28.000.

Rechtskundige adviezen

De afgelopen jaren zien we een snelle juridificering van de maatschappij. Inwoners beroepen zich - terecht of onterecht - steeds meer op rechten. Dit zien wij terug in de toename van bezwaar, beroep, Woo-verzoeken en ingebrekestellingen. Naast een toename zijn sommige vraagstukken ook complexer en vragen om specifieke kennis omtrent een bepaald rechtsgebied. Hierdoor bestaat er behoefte aan extra ondersteuning van een externe advocaat.

RVU

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2024 deelnemen aan de RVU als zij voldoen aan een aantal wettelijke en fiscale voorwaarden. Dit is vastgelegd in de gemeente cao in artikel 2.11. Op dit moment is met 1 medewerker een RVU overeenkomst gesloten. Haar deelname zal starten in november 2024 en eindigen half oktober 2026. Naar inschatting is hiermee een bedrag gemoeid van 28.550 euro bruto voor 2024 tot en met 2026. Voor 2026 was het budget nog niet geregeld.

Septembercirculaire (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)).

Met dit voorstel wordt beoogd de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren. Deze wetswijziging leidt tot meer werk bij gemeenten. Het ministerie van BZK zal hier incidenteel € 3 miljoen aan bijdragen.

Teruggave rekeningresultaat 2023 de Connectie

De Connectie heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een positief resultaat. De gemeente Renkum ontvangt hierdoor conform de afgesproken verdeelsleutel een bedrag van € 197.000.

Tractie aanhangers

De aanhangers met vervangingswaarde beneden de € 5.000 zijn niet in het meerjareninvesteringsplan van de tractie opgenomen. Hier was geen apart budget voor geregeld. Op den duur dienen deze aanhangers vervangen te worden.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 10.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

Instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Organisatie

In het personeelsbudget is geen flexibele ruimte beschikbaar. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij langdurige ziekte of andere uitval telkens gezocht moet worden naar middelen – soms zelfs in materiële budgetten. Dit is oneigenlijk maar meestal noodzakelijk; we hebben hiervoor geen extra middelen. Tegelijkertijd zien we dat er op de feitelijke p-budgetten vaak sprake is van vrijval, bijvoorbeeld door frictiekosten (periode tussen oude en nieuwe medewerker) of tijdelijk niet ingevulde functies. Deze middelen vallen dan bij de jaarrekening vrij in de algemene middelen. Om dit schuiven met budgetten te voorkomen is het gewenst een reserve te vormen – bij wijze van flexbudget.

Tegelijkertijd zien we dat het soms gewenst is personele knelpunten op te lossen, waar vaak een middelenvraag bij ontstaat. Een reserve kan daarbij ondersteunend werken. Dit alles verhoogt flexibiliteit en snelheid fors en komt tegemoet aan de behoefte aan organisatieontwikkeling.

3D Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Onderzoek gemeentehuis (aangenomen motie april 2024)	-48	-50			
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	35	35	35	35	35
MIP Activa	8				
Saldo van lasten en baten	-4	-15	35	35	35
Mutatie reserve					
Onderzoek gemeentehuis (aangenomen motie april 2024)	48	50			
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-35	-35	-35	-35	-35
Totaal resultaat	8	0	0	0	0

Onderzoek gemeentehuis

Om uitvoering te geven aan de aangenomen motie april 2024 is een budget nodig van € 97.500. Voor de uitvoering van de motie is een startnotitie onderzoek gemeentehuis opgesteld dat ter vaststelling aan uw raad wordt aangeboden. De kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen.

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Zie toelichting bij product 4C.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 8.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

3F Goed bestuur	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Vierde wethouder	-30	-118	-49		
Vrijval voorziening voormalig bestuur	58				
Totaal resultaat	28	-118	-49	0	0

Vierde wethouder

In september 2024 is besloten tot het uitbreiden van de formatie tot 4 fte.

Vrijval voorziening voormalig bestuur

Als gevolg van het overlijden van een voormalig wethouder vervalt de pensioen uitbetaling. Hierdoor kan een bedrag van € 58.000 vrijvallen uit de voorziening.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
4A Algemene uitkering	1.066	-553	1.571	1.654	1.815
4B Belastingen	-242				
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	743	571	498	395	186
Totaal	1.568	19	2.070	2.049	2.001

Per product volgt een toelichting.

4A Algemene uitkering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Effect van actuele WOZ-waarde 2024	337	289	289	289	289
Meicirculaire 2024	682	-997	137	-14	23
Septembercirculaire 2024	47	155	1.146	1.379	1.503
Totaal resultaat	1.066	-553	1.571	1.654	1.815

Effect van actuele WOZ-waarde 2024 en aanslagen voorgaande jaren

De waardeontwikkeling 2024 van respectievelijk 9,75% voor woningen en 1,6% voor niet-woningen zijn bij de berekening van de tarieven 2024 te hoog ingeschat. De actuele waardeontwikkeling bedraagt respectievelijk 3,6% voor woningen en -/- 2,6% voor niet-woningen. Hierdoor is de berekening van de algemene uitkering voor 2024 te laag geweest. Dit werkt ook door in de volgende jaren.

Meicirculaire 2024

Verdeling mutatie gemeentefonds	2024	2025	2026	2027	2028
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>					
Accres ontwikkeling	-1.223	-2.405	-881	-982	-897
Incidentele compensatie	1.079	970	201	162	127
Schrappen opschalingskorting			1.003	999	998
Afrekening ruimte onder BCF-plafond	319				
Vrijval stelpost BCF	-319				
Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis	407	-755	-603	-648	-679
Overige mutaties uitkeringsfactor	4	36	26	40	35
Participatie Sociaal ontwikkelbedrijven	93	72	71	76	78
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-20				
Overig	4	1	1	1	1

Verdeling mutatie gemeentefonds	2024	2025	2026	2027	2028
Resultaat Meicirculaire	344	-2.081	-182	-352	-337
Taakmutaties	70	920	157	163	181
Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	268	164	162	175	179
Totaal	682	-997	137	-14	23

Zie raadsbrief van juni 2024

Aanpassingen ten opzichte van deze raadsbrief:

Afrekening ruimte onder BCF-plafond

In de meicirculaire wordt de definitieve ruimte onder het plafond 2023 bepaald. Deze bedraagt totaal € 573 miljoen. Dit is € 214 miljoen hoger dan de geraamde plafond 2023 die in de septembercirculaire 2023 is verwerkt. Voor Renkum is dit een voordeel van € 319.000.

Omdat voor de BCF een stelpost is opgenomen van € 498.000 als nog te ontvangen bedrag kan deze stelpost verlaagd worden met € 319.000.

Verhoging stelpost BCF

Volgens de richtlijnen van de provincie is het toegestaan om een stelpost op te nemen ter grote van de ruimte onder het plafond 2023. Deze bedraagt voor de gemeente Renkum € 867.000. Omdat de geraamde ruimte onder het plafond 2024 lager is, namelijk € 664.000, is uit voorzichtigheidsprincipe raadzaam om van dit bedrag uit te gaan. De stelpost wordt voor de jaren 2025-2028 verhoogd naar dit bedrag.

Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 21 december 2023 worden de middelen voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) die onderdeel zijn van de integratie-uitkering Participatie in 2024 opgehoogd met € 63,9 miljoen om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening

Dit is de bed bad brood voorziening die we als gemeente Renkum niet hebben. Door verlaging van de algemene uitkering en door deze te verdelen over alle gemeentes is het realistisch om deze kosten ten laste van de algemene middelen te brengen.

De taakmutaties en decentralisatie- en integratie-uitkeringen per saldo neutraal voor de begroting. Bij diverse producten komen tegenover de inkomsten de uitgaven terug.

Septembercirculaire 2024

Verdeling mutatie gemeentefonds	2024	2025	2026	2027	2028
(Bedragen x € 1.000)					
Accres ontwikkeling Volume	0	-22	-79	-156	-228
Accres ontwikkeling prijs	0	265	304	347	318
Afrekening ruimte onder BCF-plafond	664				
Vrijval stelpost BCF	-179				
Verhoging stelpost BCF	0	170	181	178	176
Ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen	-454	-419	-268	-185	-157
Openbare bibliotheek (DU)		100	100		
Overig	-36	2	-4	102	114
Resultaat septembercirculaire	-5	96	234	286	223
Taakmutaties	-17	-15	844	1.041	1.231
Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	69	74	68	52	49
Totaal	47	155	1.146	1.379	1.503

Accres ontwikkeling Volume

In de Miljoenennota 2025 zijn de tranches voor de uitkeringsjaren 2025 en verder naar beneden bijgesteld op basis van het bruto binnenlands product, gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde.

Accres ontwikkeling prijs

Vanaf de Voorjaarsnota 2024 wordt het LPO accres bepaald op basis van het prijs Bbp. De tranche van het lopende jaar wordt telkens bij de Voorjaarsnota definitief bepaald, op basis van de CEP raming van het CPB. In de Miljoenennota 2025 zijn de tranches voor de uitkeringsjaren 2025 en verder bijgesteld op basis van het prijs Bbp uit de Miljoenennota en de Macro Economische Verkenning.

Afrekening ruimte onder BCF-plafond

Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een inschatting gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW Compensatie Fonds. Door een verwachte onderschrijding ten opzichte van het plafond (€ 4,258 miljard) wordt een voorschot verstrekt van € 446,7 miljoen. Dit levert een voordeel op van € 664.000 voor Renkum.

Restant van de stelpost BCF van € 179.000 kan hierdoor vrijvallen.

Ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen

Door een stijging van de aantallen (volumina) daalt de uitkeringsfactor. In 2024 is de verlaging -8 punten. Belangrijkste maatstaven hierin zijn Huishoudens laag inkomen met drempel, Inwoners 75+ met drempel, Migratieachtergrond en Regionale centrumfunctie. In latere jaren is eveneens sprake van een daling van de uitkeringsfactor: -5 punten in 2025, -4 punten in 2026 en 2027, -5 punten in 2028 en -6 punten in 2029.

De ontwikkeling van de aantallen bij gemeente Renkum ligt anders dan de landelijke ontwikkeling. Met name de maatstaven centrumfunctie en huishoudens met een laag inkomen zorgen voor een nadelig effect op de verdeling van de algemene uitkering.

Overig

Dit betreft afrondingsverschillen en voor 2027 en 2028 een correctie op een voorgaande circulaire waardoor een aansluitingsverschil was ontstaan.

Taakmutaties (bedragen * € 1.000)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Digitaal Stelsel Omgevingswet	-19	-25	-30	-35	-41
Bijstand jongerennorm			-14	-15	-15
Besparingsverlies jeugd			725	768	794
Indexatie Wmo demografie			150	310	479
Overig	2	10	13	13	14
Subtotaal:	-17	-15	844	1.041	1.231

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen (DI/ IU) (bedragen * € 1.000)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Wet Betaalbare huur	31	44	38	21	17
Alleenverdieners problematiek	32				
Openbare bibliotheken		100	100		
Participatie		30	30	31	32
Overig	6				
Subtotaal:	69	174	168	52	49

De taakmutaties en decentralisatie- en integratie-uitkeringen worden, met uitzondering van de post openbare bibliotheken, neutraal verwerkt in de begroting door bij de producten de kosten te verhogen of te verlagen.

De decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken wordt niet voor de wettelijke zorgplicht ten aanzien van de openbare bibliotheek ingezet, omdat uit de benchmark met andere gemeenten blijkt dat de huidige gemeentelijke bijdrage al boven de norm ligt.

4B Belastingen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Effect van actuele WOZ-waarde 2024	-535				
Opbrengsten OZB aanslagen voorgaande jaren	93				
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ bezwaren	76				
Toename aantal overnachtingen	89				
Toeristenbelasting 2023	35				
Totaal resultaat	-242	0	0	0	0

Effect van actuele WOZ-waarde 2024 en aanslagen voorgaande jaren

De waardeontwikkeling 2024 van respectievelijk 9,75% voor woningen en 1,6% voor niet-woningen zijn bij de berekening van de tarieven 2024 te hoog ingeschat. De actuele waardeontwikkeling bedraagt respectievelijk 3,6% voor woningen en -/- 2,6% voor niet-woningen. Hierdoor zal de opbrengst voor 2024 ongeveer € 500.000 lager uitvallen. Bij bepaling van de tarieven 2025 wordt gebruik gemaakt van de actuele waardeontwikkeling 2024 om dit verlies voor 2025 te herstellen.

Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ bezwaren

De afgelopen jaren was er een stijging in het aantal bezwaren tegen de WOZ - waarde. Voor de Connectie betekende de stijging van het aantal bezwaren een toename van de werklust en de te vergoeden proceskosten. De gemeenten, waaronder de gemeente Renkum, hebben incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de afhandeling van deze bezwaren. Niet al deze middelen bleken nodig en de resterende middelen zijn gereserveerd in de nieuw gevormde bestemmingsreserve afhandeling woz-bezwaren. Dit is in overeenstemming met de gemeenten gebeurd. Nu hebben er aanpassingen in de wet- en regelgeving voor de uitbetaling van de proceskosten plaatsgevonden. Daarnaast is ook de vergoeding voor de proceskosten verlaagd. Afgesproken is dat zodra aanpassingen in de wet- en regelgeving zijn doorgevoerd en er zicht is op de impact hiervan, de nut en de noodzaak van het aanhouden van een eventueel restant van de bestemmingsreserve opnieuw zal worden beoordeeld. Inmiddels is er een dusdanig helder beeld over de impact dat er een bedrag van € 76.000 ,- terugvloeit naar de gemeente Renkum.

Toename aantal overnachtingen

Als gevolg van de toename van het aantal overnachtingen die in 2023 is gerealiseerd zijn verwacht wij dat de toeristenbelasting over 2024 en verder ook zullen stijgen.

Toeristenbelasting 2023

As gevolg van toename van het aantal overnachtingen in 2023 zijn de inkomsten toeristenbelasting 2023 hoger.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Hogere dividend BNG	44	44			
Meicirculaire 2024	-1	8	7	7	-5
Rente ontvangsten schatkistbakieren	250				
Septembercirculaire 2024	35	39	53	24	-30
Verkoop perceel	650				
Voorziening debiteuren Soza	-85				
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	2.430				
Vrijval restant stelpost vervangingsinvesteringen	52				
Vrijval stelpost loon- en prijsstijging	612	376	340	209	66
MIP Activa	-814	104	98	154	155
Saldo van lasten en baten	3.173	571	498	395	186
Mutatie reserve					
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	-2.430				
Totaal resultaat	743	571	498	395	186

Hogere dividend BNG

Dividend uitkering over 2023 is hoger dan begroot. Uit voorzichtigheid wordt dit voordeel allen voor 2024 en 2025 verwerkt.

Rente ontvangsten schatkistbankieren

Tot heden is er een liquiditeitsoverschot die bij het Rijk is uitgezet. Dit geld levert rente op. Naar verwachting zal de totale rente opbrengst € 350.000 bedragen. In de primitieve begroting was al rekening gehouden met een opbrengst van € 100.000.

Verkoop perceel

Het college is tot overeenstemming gekomen over de verkoop van een perceel dat eerder in erfpacht werd uitgegeven. De verkoop is nog niet helemaal rond (onder voorbehoud van de financiering door de koper), maar de inschatting is nu dat dit in 2024 tot een opbrengst van € 650.000 gaat leiden.

Septembercirculaire

Dit betreft een vrijval van gereserveerde bedragen uit vorige circulaire gemeentefonds en reservering taakmutaties uit de septembercirculaire 2024.

Voorziening debiteuren Soza

De inhaalslag op ons debiteurenbeheer, waarmee in 2023 is gestart, heeft ook voor dit jaar tot gevolg dat een behoorlijk aantal vorderingen buiten invordering is gesteld. Dit komt ten laste van de daarvoor bestemde voorziening. Om deze voorziening nu weer op peil te krijgen is vooralsnog een extra storting nodig van € 85.246.

Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen

Bij de controle door de accountant van de jaarrekening 2023 bleek dat de huidige onderhoudsplan niet meer actueel is. Daarnaast is het noodzakelijk onderhoud gemeentelijke huisvesting in de voorziening is opgenomen waardoor de verantwoording complexer werd. Omdat volgend jaar een aangepast onderhoudsplan wordt opgesteld is er voor gekozen om de voorziening onderhoud gebouwen van € 2.610.000 over te hevelen naar de reserve onderhoud gebouwen. Dit was ook het advies van de accountant.

De verwachte kosten voor groot onderhoud gebouwen en noodzakelijk onderhoud gemeentehuis over 2024 bedragen ongeveer € 180.000. Deze kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen.

Bij diverse producten vinden door deze aanpassing mutaties plaats omdat daar de begrote storting 2024 in de voorziening van totaal € 275.000 wordt overgezet naar de storting in de reserve onderhoud gebouwen. Deze aanpassingen vinden budget neutraal plaats.

Vrijval stelpost loon- en prijsstijging

Op basis van de meest recente indexcijfers op basis van het gebruik van de stelpost l&p in 2024 is deze op het juiste peil gebracht voor 2025 en verder.

Vrijval restant stelpost vervangingsinvesteringen

Het restant in deze stelpost is niet meer benodigd in 2024 en kan om die reden vrijvallen.

MIP Activa

Door verlaging van de rekenrente voor 2024 van 2,0% naar 0,5% is de toegerekende rente over 2024 met € 832.000 verlaagd. De overige verschillen betreffen actualisatie van bestaande kredieten.

4D Onvoorzien

Omschrijving wijziging	2024
Begroting na voorjaarsnota	95.000
Dekking voor monumenten	-5.000
Totaa najaarsnota	-5.000
Restant onvoorzien	90.000

Gemeentelijke monumenten

In het verleden hadden de gemeente een (instandhoudings)subsidieregeling voor eigenaren van gemeentelijke monumenten als bijdrage in de kosten bij verbouwingen. Dit heeft zo bestaan tussen ca. 2007 en 2015 met een jaarlijks budget van € 20.000 en € 30.000 en een bijdrage van de provincie. Per woningeigenaar werd er maximaal € 5.000 uitgekeerd.

Rond 2015 is het budget in een bezuinigingsronde geschrapt/op nul gezet. Er is verzuimd om de regeling zelf ook te stoppen. De regeling is vorig jaar geschrapt maar er is daarvoor nog een aanvraag ingediend die dit jaar is uitbetaald.

Bijstelling meerjarig neutraal

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stikstofprobleem	80	-80			
Bijstellingen meerjarig neutraal	80	-80			

Stikstofprobleem

Stikstof is in toenemende mate het grote knelpunt bij alle ontwikkelingen die verder gaan dan het dagelijks onderhoud. Woningbouw, renovaties van gebouwen en reconstructies van wegen worden meer en meer geblokkeerd door de stikstofproblematiek. Door de uitslag van de landelijke verkiezingen zal het beleid t.a.v. stikstof veranderen. Daarmee is het probleem zeker niet weg. Op dit moment is het ook nog onduidelijk hoe dit vorm gegeven zal worden en hoe we daar op lokaal niveau op moeten en kunnen inspelen. Wat de toekomstige landelijke plannen ook zijn, de verwachting is dat we ook komende jaren ook op lokaalniveau, en in samenhang met andere gemeenten, stikstof houdt immers geen rekening met gemeentegrenzen, aandacht moeten hebben voor dit probleem, om projecten te kunnen realiseren. daarvoor is ook in de komende jaren budget nodig.

Bijstellingen neutraal

In dit deel worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
01 Samenleving					
1A Collectieve voorzieningen					
Lasten		64	64	64	64
Baten	-143				
1B Onderwijs					
Lasten		11	11	11	11
Baten					
1C Sport en bewegen					
Lasten	99	9	9	9	9
Baten	-99				
1D Gezondheid					
Lasten		14	14	14	14
Baten					
1E Zorg en Veiligheid					
Lasten	2.397	6.029	17	17	17
Baten	-2.367	-6.028			
1F Integratie en participatie nieuwkomers					
Lasten	-25	-11	-11	-11	-11
Baten					
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten		22	22	22	22
Baten					
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	4	81	81	81	81
Baten					
1I Minima					
Lasten		2	2	2	2
Baten					
1J Inkomensvoorziening					
Lasten	-4	114	114	114	114
Baten	-26				
Totaal programma	-163	308	323	323	323

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
02 Omgeving					
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet					
Lasten	-1.880	-2.546	74	74	63
Baten	1.880	2.558	-50	-50	-38
2B Wonen					
Lasten		88	88	88	88
Baten					
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen					
Lasten		40	42	42	42
Baten					
2D Omgevingsvergunning					
Lasten	20	163	103	103	103
Baten	-20	-58	-58	-58	-58
2E Verkeer					
Lasten		19	31	35	34
Baten					
2G Milieu en duurzaamheid					
Lasten		2	2	2	2
Baten					
2H Energie en klimaat					
Lasten		21	53	52	52
Baten	-10	-38	-38	-38	-38
2J Ondernemen en bedrijvigheid					
Lasten	42	27	27	27	27
Baten	-42	2	2	2	2
2K Recreatie en toerisme					
Lasten		15	15	15	15
Baten					
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie					
Lasten	46	6	6	6	6
Baten	-41				
2M Water en riolering					
Lasten	32				
Baten	-32				
2N Afvalverwijdering en -verwerking					
Lasten		-5	-5	-5	-5
Baten					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
20 Groenonderhoud					
Lasten		49	49	49	49
Baten					
2P Wegen, straten en pleinen					
Lasten		12	12	12	12
Baten					
2Q Bos en natuurbeheer					
Lasten		10	10	10	10
Baten					
Totaal programma	-5	364	362	365	365
03 Organisatie					
3A Dienstverlening					
Lasten	10	57	57	57	57
Baten					
3B Dorpsgericht werken					
Lasten		1	1	1	1
Baten					
3C Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	222	-763	-763	-763	-763
Baten	-42	-42	-42	-42	-42
3D Huisvesting / Gemeentehuis					
Lasten	41	5	21	28	27
Baten	-53				
3E Samenwerkingsverbanden					
Lasten		133	137	138	135
Baten					
3F Goed bestuur					
Lasten	49	95			
Baten	-49	-95			
Totaal programma	177	-610	-589	-581	-585
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4B Belastingen					
Lasten					
Baten		41	51	-26	-82
4C Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	-5	-104	-130	-64	-4
Baten			-17	-17	-16

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
4D Onvoorzien					
Lasten	-5				
Baten					
Totaal programma	-10	-62	-96	-106	-102

Totaal

Verloop stelpost loon- & prijscompensatie:

Omschrijving wijziging	2024	2025
Begroting na voorjaarsnota	504.059	3.138.693
1E Anti-discriminatie indexering	-1.190	-1.190
1E Indexering buro Halt	-1.094	-1.694
1E Indexering Wvoggz	-2.575	-2.575
1E Veiligheidshuis	-690	-690
3C accountant controle jaarrekening 2023	-5.500	-5.500
3C PAUW (applicatie voor gemeentefonds)	-1.385	-1.385
3E Indexering Groene Metropool Regio		-18.308
4B Aanvulling indexering OZB naar 3%		-52.500
Autonome prijsontwikkelingen 2025 de Connectie		-141.000
Begroting ODRA 2025		-40.818
Berap1 de Connectie aanvulling	123.000	72.000
Indexering toeristenbelasting vanaf 2025		11.152
Overige personele kosten 2025		-29.062
Prijsontwikkeling diensten Verder	-4.892	-4.892
Stg. Mee en Rechtswinkel	-4.283	-4.283
Tractie prijsstijgingen	6.381	-28.047
Vrijval stelpost	-611.800	-375.615
Totaal najaarsnota	-504.028	-624.407
Restant stelpost	31	2.514.286

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In de primitieve Begroting 2024 resteerde een bedrag van € 188.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2024. Het meerjarig verloop is in de volgende tabel weergegeven:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	188	188	188	188	188
Ingevuld voorjaarsnota	110				
Ingevuld najaarsnota	0				
Niet in te vullen taakstelling najaarsnota	-78				
Restant taakstelling	0	188	188	188	188

Prod	bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk			Openstaand na najaarsnota 2024				Voortgang			
		2024	2025	2026 e.v.	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
1B	Taalbevordering Taakstelling bibliotheek	160	160	160	0	110	110	110	V	V	V	V
2D	Milieuleges invoeren	24	24	24	0	24	24	24	-	-	-	V
2L	Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	54	54	54	0	54	54	54	V	V	-	V
	Totaal	293	293	293	0	188	188	188				

2D Milieuleges invoeren

Vanaf 2024 staat in de legesverordening opgenomen dat we milieuleges heffen. Dit is echter een vraaggestuurd product en op dit moment hebben we hier nog geen leges voor ontvangen.

2L Verkopen of commercieel maken Concertzaal

Eind augustus is het rapport voor het toekomstig gebruik van de concertzaal opgeleverd. De consequenties worden in Q4 met alle stakeholders in kaart gebracht. Dan wordt er ook opnieuw gekeken naar de contractuele afspraken.

Er wordt van uitgegaan dat invulling in 2024 niet mogelijk is.

Investeringskredieten

Nieuwe investeringen

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats. Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

Nieuwe investeringen betreffen investeringen die nog niet eerder aan u zijn voorgelegd ter goedkeuring. Dekking van deze investeringen is te vinden binnen de meerjarenbegroting (b.v. uit structureel nieuw beleid budget). Hierna vindt u een nadere onderbouwing van deze nieuwe investeringskredieten. Wij vragen u om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe investeringskredieten.

Nieuwe investeringen 2P Wegen, straten en pleinen en 2M Water & riolering

Een aantal kredieten met betrekking tot wegen en water & riolering zijn in voorbereiding, het betreft:

- Utrechtseweg Renkum (2025)
- Patrimoniumweg Heelsum (2025)
- Jacobaweg Oosterbeek (2025)
- Dankmeijerweg Renkum (2026)
- Renkum West (2026/2027)
- Utrechtseweg Renkum/Heelsum (2025)

De financiële gegevens zijn te vinden bij voortgang kredieten en zijn conform het door de raad vastgestelde kostendekkingsplan water en riolering en het beheerplan wegen.

Vorbereidingskredieten in uitvoer

De volgende kredieten zijn van een voorbereidingskrediet naar een uitvoeringskrediet gegaan:

- Bram Streeflandweg Renkum (2025)
- Stationsweg Oosterbeek (2025).

De financiële gegevens van deze kredieten zijn te vinden bij voortgang kredieten. De kredieten zijn conform het door de raad vastgestelde kostendekkingsplan water en riolering en het beheerplan wegen.

Vorbereidingskredieten(grondexploitatie)projecten

Maatweg Renkum

Vorbereidingskrediet verhogen met € 70.000 van € 50.000 naar € 120.000.

Voortgang investeringen

1B Onderwijs

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Renovatie gymzaal W.van Arnhemweg	10.000	2.916	7.084
Jaar in gebruikname:	2025		
Onderdeel inv.School DW sloop	220.000	5.221	214.779
Jaar in gebruikname:	2026		
School Doorwerth	6.076.024	635.330	5.440.694
Kindpartners Doorwerth	1.969.793		1.969.793
Totaal	8.275.817	643.467	7.632.350

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2024
Renovatie gymzaal W. v Arnhemweg	Verwachting is dat 15.000 niet nodig is maar een bedrag van ca. 5.000 voor optimaliseren toegangscontrole, CCTV en software updates.
Jaar gereed:	2026
School Doorwerth	In april heeft uw raad op basis van de investeringsraming (Definitief Ontwerp) een aanvullend krediet toegekend voor de nieuwbouw van het Leerdeel waar de kindpartners integraal onderdeel van zijn. De investeringsraming is bepaald op einde werk in 2025. De nieuwe planning gaat nu uit van einde werk medio 2026. Op basis van deze nieuwe planning wordt de raming herzien. De verwachting is dat dit tot extra kosten gaat leiden. In 2025 wordt hiervoor een aanvullend krediet aangevraagd.Het plan wordt in 2024 verder uitgewerkt voor aanbesteding van de bouw. De gunningsfase vindt plaats nadat bestemmingsplan definitief is.
Kindpartners Doorwerth	In april heeft uw raad op basis van de raming (Definitief Ontwerp) een aanvullend krediet toegekend voor de nieuwbouw van het Leerdeel waar de kindpartners integraal onderdeel van zijn.In april heeft uw raad op basis van de investeringsraming (Definitief Ontwerp) een aanvullend krediet toegekend voor de nieuwbouw van het Leerdeel waar de kindpartners integraal onderdeel van zijn. De investeringsraming is bepaald op einde werk in 2025. De nieuwe planning gaat nu uit van einde werk medio 2026. Op basis van deze nieuwe planning wordt de raming herzien. De verwachting is dat dit tot extra kosten gaat leiden. In 2025 wordt hiervoor een aanvullend krediet aangevraagd. De kosten voor de kindpartners worden in de huur verrekend.
Onderdeel inv.School DW sloop	De gymzaal aan de Mozartlaan is in september weggehaald. Zodra het bestemmingsplan Doorwerth onherroepelijk is wordt het terrein voor de nieuwbouw Leerdeel bouwrijp gemaakt. De sloop van de school De Atlas vindt plaats na oplevering van het nieuwe Leerdeel.

1C Sport en bewegen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Optimalisatie Wilhelmina Sportpark	100.000	46.469	53.532
Totaal	100.000	46.469	53.532

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2024

Optimalisatie Wilhelmina sportpark

02 Omgeving

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2025		
Bram Streeflandweg Renkum			
Riolering A4	1.325.000	218.975	1.106.025
Wegen	900.000		900.000
HWA H4	275.000		275.000
Bram Streeflandweg Renkum	2.500.000	218.975	2.281.025
Jacobaweg Oosterbeek			
Vorbereiding wegen,	120.000		120.000
riolering A4			
en HWA H4			
Jacobaweg Oosterbeek	120.000		120.000
Patrimoniumweg Heelsum			
Vorbereiding wegen,	185.000		185.000
riolering A4,			
HWA H4 en			
groen			
Patrimoniumweg Heelsum	185.000		185.000
Renkum West			
Vorbereiding wegen, riolering A4 en hwa H4	125.000	96.220	28.780
Renkum West	125.000	96.220	28.780
Stationsweg Oosterbeek			
Wegen	1.344.000	351.116	992.884
Riolering A4	980.000		980.000
HWA H4	476.000		476.000

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Stationsweg Oosterbeek	2.800.000	351.116	2.448.884
Utrechtseweg Doorwerth			
Vorbereiding wegen,	32.000	27.120	4.880
riolering A4 en			
HWA H4			
Utrechtseweg Doorwerth	32.000	27.120	4.880
Utrechtseweg Renkum-Heelsum			
Vorbereiding wegen, riolering A4 en HWA H4	450.000		450.000
Utrechtseweg Renkum-Heelsum	450.000		450.000

Jaar in gebruikname:	2026		
Buurt Talud Oosterbeek			
Wegen	4.328.137		4.328.137
Riolering A4	2.533.563	3.213.357	-679.794
HWA H4	951.500		951.500
Buurt Talud Oosterbeek	7.813.200	3.213.357	4.599.843
Dankmeijerweg Renkum			
Vorbereiding wegen,	50.000		50.000
riolering A4			
HWA H4			
Dankmeijerweg Renkum	50.000		50.000
Totaal	14.075.200	3.906.788	10.168.412

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2025
Bram Streeflandweg	Het definitief ontwerp is gereed, de contractstukken zijn opgesteld en op dit moment loopt de aanbesteding van de uitvoeringswerkzaamheden. Na opdracht worden de werkzaamheden opgestart. Dit zal medio september 2024 zijn.
Jacobaweg Oosterbeek	Op basis van de resultaten van de Weg- en rioolinspecties staat de reconstructie van de Jacobaweg in 2025 gepland. De voorbereidende werkzaamheden worden in 2024 opgestart.
Patrimoniumweg Heelsum	Op basis van de resultaten van de Weg- en rioolinspecties staat de reconstructie van de Patrimoniumweg in 2025 gepland. De voorbereidende werkzaamheden worden in 2024 gestart.

Omschrijving	Toelichting
Reconstructie Renkum West	Het project Renkum West bestaat uit een elftal straten waar de riolering en de wegen vervangen gaan worden. Hierbij wordt de openbare ruimte integraal beoordeeld en ingericht. Dit in overleg met interne en externe stakeholders. Begin 2024 heeft een selectie plaatsgevonden van een ingenieurs- en adviesbureau die de eerste fases van de voorbereiding oppakt. Met deze partij is de aanbestedingsstrategie verder uitgewerkt. De komende periode wordt gewerkt aan de eerste ontwerpen waarna, naast het ingenieurs- en adviesbureau, ook een aannemer gecontracteerd wordt. In een bouwteamconstructie worden de werkzaamheden verder voorbereid. Communicatie en participatie maken hier onderdeel van uit.
Stationsweg (rehabilitatie)	De voorbereiding van de reconstructie is afgerond en de aanbesteding heeft plaatsgevonden. De uitvoering, door aannemersbedrijf NTP, is inmiddels gestart. De verwachting is dat de werkzaamheden in het tweede kwartaal van 2025 worden afgerond.
Utrechtseweg Doorwerth	De voorbereidende werkzaamheden zijn in de afrondende fase. De aanbesteding en de start van de werkzaamheden vinden in het 4 kwartaal van 2024 plaats.
Utrechtseweg Renkum-Heelsum	Op dit moment loopt de aanbesteding voor het aantrekken van een project- en technischmanager om het project op te gaan starten. Wanneer invulling gegeven is aan deze rollen zal een plan van aanpak opgesteld worden. Gezien de omvang van het project zal het opstellen van dit plan meerdere maanden in beslag nemen. Op dit moment sturen we aan op de afronding van het plan van aanpak in het tweede kwartaal van 2025. In het plan van aanpak wordt onder andere ingegaan op de scope, communicatie/ participatie, planning en financiën.
Jaar gereed:	2026
Buurt Talud Noord Oost Oosterbeek	De uitvoeringswerkzaamheden zijn in 2023 gestart. In 2024 wordt het riool in de Stortweg, Reuvenweg, Van Ewijkweg en een nog een deel van de Veritasweg vervangen. Daarnaast is een tijdelijke parkeerplaats aangelegd in de hoek van de Schelmseweg met het spoor. Naast het vervangen van het riool wordt ook direct de openbare ruimte opnieuw ingericht. In de straten waarvan in 2023 de riolering is vervangen wordt in 2024 de beplanting aangebracht.
Dankmeijerweg Renkum	In het eerste kwartaal van 2025 zal het project 'Reconstructie Dankmeijerweg' opgestart worden met op het opstellen van een plan van aanpak. Onderdeel van dit plan van aanpak is planning van de voorbereiding en uitvoering. Zoals we op dit moment in kunnen schatten zal de uitvoering in 2026 plaatsvinden.

2E Verkeer

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Spoorwegonderdoorgang Wolfheze			
Bruto uitgaven	17.109.000	3.009.830	14.099.170
Bijdrage derden	11.103.000	3.603.000	7.500.000
Totaal netto	6.006.000	-593.170	6.599.170

Omschrijving	Toelichting
--------------	-------------

2M Water en Riolering

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Vervangingen hoofd- en minigemalen	52.500	36.133	16.367
Relinen div locatie gemeente breed	100.000	10.397	89.603
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	420.000	418.183	1.817
Diverse locaties hwa 2024	590.000	76.850	513.150
Anton Mauvestraat rioolvervangng Heelsum	9.600	9.552	48
Oranjeweg rioolvervangng Oosterbeek	5.800	5.720	80
Gelria rioolvervangng Renkum	18.000	17.939	61
Van Borsseleweg rioolvervangng Oosterbeek	10.000	1.497	8.503
Putten persleidingen	225.000	40.135	184.865
Besturing gemaal Van Ingeweg	50.000	14.181	35.819
Rioolvervangng 'Aan de Beek' te Heelsum	16.200		16.200
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	126.000		126.000
Totaal	1.623.100	630.587	992.513

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2024
Vervangingen hoofd- en minigemalen	De werkzaamheden aan het gemaal een de Hartenseweg te Renkum worden in het vierde kwartaal van 2024 afgerond en opgeleverd waarna dit project kan worden afgesloten.
Relinen diverse locatie gemeente breed	Voor deze werkzaamheden is in het derde kwartaal van dit jaar een aannemer geselecteerd. Het betreft een raamovereenkomst voor meerdere jaren. Op dit moment worden afspraken gemaakt over het uitvoeren van werkzaamheden in het derde en vierde kwartaal van dit jaar.
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	De herstelwerkzaamheden aan bak T (voorheen bak Z) zijn afgerond en opgeleverd. De werkzaamheden aan bak H (Hover) bevinden zich op dit moment in een afrondende fase.
Diverse locaties hwa 2024	Dit project bestaat uit het herstellen en het uitvoeren van groot onderhoud aan een groot aantal infiltratievoorzieningen. De werkzaamheden komen naar voren op basis van inspecties die de afgelopen 2 jaar zijn uitgevoerd. Met het uitvoeren van deze werkzaamheden is een grote achterstand in het onderhoud weggewerkt.
Anton Mauvestraat rioolvervangng Heelsum	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.
Oranjeweg rioolvervangng Oosterbeek	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.
Gelria rioolvervangng Renkum	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.
Van Borsseleweg rioolvervangng Oosterbeek	De werkzaamheden zijn gestart en worden in het vierde kwartaal van 2024 afgerond en opgeleverd waarna het project kan worden afgesloten.

Omschrijving	Toelichting
Putten persleidingen	Een deel van de werkzaamheden, het realiseren van woelputten, is uitgevoerd. Voor de overige werkzaamheden is onlangs een aannemer gecontracteerd. Met deze aannemer wordt een werkplan opgesteld. Na opdracht worden de werkzaamheden uitgevoerd. Naar verwachting worden de werkzaamheden in het vierde kwartaal van dit jaar afgerond.
Besturing gemaal Van Ingeweg	Het vervangen van de besturing van het gemaal Van Ingeweg is ingepland en wordt dit jaar uitgevoerd.
Rioolvervangng 'Aan de Beek' te Heelsum	Op dit moment vindt afstemming met de aannemer plaats om de werkzaamheden op te starten. In het vierde kwartaal van dit jaar worden de werkzaamheden afgerond en opgeleverd waarna het project kan worden afgesloten.
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	De voorbereidingen ten behoeve van het herstel van deze wadi zijn nagenoeg afgerond waarna de aanbesteding wordt opgestart. De planning is om de werkzaamheden dit jaar nog op te starten en af te ronden. Daarna kan het project worden afgerond.

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Ondergrondse containers	18.516		18.516
Extra aanpassingen (afval)	8.667		8.667
Totaal	27.183		27.183

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2024
Ondergrondse containers	Het restant budget is gereserveerd voor de plaatsing van een nog te plaatsen ondergrondse container in Wolfheze.
Extra aanpassingen (afval)	Eventuele aanpassingen aan de ondergrondse containers of gf+e zuilen worden uit dit krediet betaald.

20 Groenonderhoud

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Maai laadwagen Schouten Panda 1806 LRS-62-B	51.000		51.000
Aanhanger 4 D2000 Kiepwagen Hapert Cobalt 56-WLT-6	6.100		6.100
Aanhanger 5 E2700 Kiepwagen Hapert Cobalt 55-WLT-6	7.000		7.000
Naturbegraafplaats	342.281	195.785	146.496
Grafdelfmachine	129.810		129.810
Graflift	9.420		9.420
Totaal	545.611	195.785	349.826

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2024
Maai laadwagen Schouten Panda 1806	De huidige maai laadwagen is aan vervanging toe door slijtage schade. Herstelkosten van de huidige wagen zijn niet in verhouding met leeftijd en afschrijvingstermijn, vandaar dat deze wordt vervangen.
Aanhanger 4 D2000 Kipwagen	De huidige aanhanger is versleten. De kosten van herstel staan niet in verhouding tot leeftijd en afschrijvingstermijn.
Aanhanger 4 E2700 Kipwagen	De huidige aanhanger is matig; voldoet niet meer aan de uitvoerende werkzaamheden, is in volume te klein, kan niet meer kiepen en is arbo-technisch niet verantwoord. Een nieuwe aanhanger geeft tijdsbesparing en is beter inzetbaar.
Natuurbegraafplaats	Tussen de krediet aanvraag en de aanbestedingen zijn er (forse) prijsstijgingen geweest. Op basis daarvan zijn er nog versoeringen doorgevoerd op het natuurbegraafplaats ontwerp. Echter moet het oorspronkelijk krediet, dat alleen op basis van de verkoopgeldten van de Hemelse berg en Pietersberg gebaseerd was, opgehoogd worden met € 95.000 om het eindresultaat van ruim 1100 natuurbegraafplekken te kunnen realiseren. De geprognostiseerde opbrengst nu is 8 miljoen (prijspeil 2024). Op dit moment hebben we inmiddels 22 reserveringen voor natuurbegraven, de reserveringskosten dekken de extra kapitaalslasten die met deze kredietaanvraag zijn gemoeid. De kostendekkendheid komt derhalve niet in gevaar met dit extra krediet.
Grafdelfmachine	De huidige grafdelfmachine is aan vervanging toe.
Graflift	De graflift is onderdeel van de bekisting delen en liften op de begraafplaats. Er is één lift die niet meer door de keuring is gekomen. Vervanging is noodzakelijk, tevens wordt men zwaarder en groter en is gekozen voor de solide lift die verstelbaar is.

2P Wegen, straten en pleinen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2025		
Brug Kerkweg	450.000	40.944	409.056
Totaal	450.000	40.944	409.056

Omschrijving	Toelichting
Jaar gereed:	2025
Brug Kerkweg	De uitgezette onderzoeken zijn deels uitgevoerd en deels in de afrondende fase. De ontwerpende- c.q. uitvoerende marktpartij is geselecteerd en de ontwerpwerkzaamheden zijn gestart. Inmiddels heeft een eerste verdieping van de schatting van de kosten plaatsgevonden. De kosten voor het vervangen van de brug worden nu op €450.000 ingeschat. De start van de uitvoering staat voor begin 2025 gepland.

3D Gemeentelijke huisvesting

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2026		
Vorbereidingskrediet Nieuwbouw Veentjesbrug	375.000	98.610	276.390
Totaal	375.000	98.610	276.390

Omschrijving	Toelichting
--------------	-------------

Jaar gereed: 2026

Vorbereidingskrediet gemeentewerf

Er is een Programma van Eisen opgesteld en is gestart met de selectie van het ontwerpteam waarvoor 5 partijen zijn geselecteerd. Op basis van het PvE is gebleken dat het programma niet past op de huidige locatie. Dit als gevolg van onder andere opheffen dislocaties en veranderende wet- en regelgeving. Op basis van de nieuwe raming PvE, einde werk, is gebleken dat er aanvullende middelen nodig zijn waarvoor (nog) geen dekking is. Zo lang hierover geen definitief besluit is genomen kan de gunningsfase van de aanbesteding ontwerpteam niet verder.

Vorbereidingskredieten projecten

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname:	2024		
Talsmalaan		777.831	-777.831
Bram Streeflandweg scholenstrip	522.750	739.390	-216.640
A. Schweitzerschool Renkum (plankosten)	87.250	24.148	63.102
Herontwikkeling Wilhelmina park	297.567	74.010	223.557
Klooster Renkum	170.000	188.129	-18.129
Maatweg Renkum	50.000	81.699	-31.699
A. Schweitzerschool (boekwaarde voormalige school)	246.167	239.663	6.504
Totaal	1.373.734	2.124.870	-751.136

Omschrijving	Toelichting
--------------	-------------

Jaar gereed: 2024

Talsmalaan

In 2022 is gestart met de eerste onderzoeken voor de tender van deze locatie. Stikstof blijkt een probleem. In 2023 nadere mogelijkheden verkend om hier omheen te werken, blijkt complex. Begin 2024 vond een marktconsultatie plaats om mogelijk programma te toetsen, raad heeft hierover een raadsbrief ontvangen. Plan is realiseerbaar, waarbij stikstof een aandachtspunt blijft en niet zeker is dat boekwaarde wordt terugverdiend. Tweede helft 2024 tender verder uitwerken, dan ook raadsvoorstel met globale uitgangspunten.

Bram Streeflandweg scholenstrip

In totaal is een voorbereidingskrediet aangevraagd van € 522.750. De tender is in de zomer van 2024 afgerond, en het groundbod is daarmee bekend. Het bestemmingsplan en de grondexploitatie (grex) worden in de raad van december (2024) ter vaststelling aangeboden. De voorbereidingskosten worden hiermee onderdeel van de grex.

Omschrijving	Toelichting
A. Schweitzerschool Renkum (plankosten)	De motie en het amendement van de raad bij de kaderstelling hebben tot gevolg dat de tender tot op heden niet op de markt is gebracht. Belangrijke informatie ontbreekt op dit moment om de grondexploitatie te open. De huidige voorbereidingskredieten voor zien nog in de dekking van de gemaakte kosten. Ook voor de komende periode is nog voldoende budget ter beschikking De verwachting is dat in Q4-2024 / Q1-2025 duidelijkheid komt over het te doorlopen proces, waarna de voorbereiding verder ter hand wordt genomen.
Herontwikkeling Wilhelmina park	Juli 2023 is er een voorbereidingskrediet vrijgegeven ter hoogte van €297.567,00. De eerste stap is een brede verkenning van de mogelijkheden, daarvoor is een bedrag van € 85.632,- geraamd. Mogelijkheden voor optimalisatie worden onderzocht ihkv de perspectiefnota. Voortgang mede afhankelijk van traject fusie voetbalverenigingen ivm afstoten velden.
Klooster Renkum	De samenwerking met de ontwikkelaar is stopgezet aangezien de voorgenomen verkoop niet door kan gaan. De afwikkeling van die samenwerking wordt nu aan gewerkt en pas daarna kan het plangebied opnieuw ontwikkeld worden.
Maatweg Renkum	Het project is gepauzeerd in afwachting van de onderzoeksresultaten maatschappelijk vastgoed in Renkum en vervolgens de uitkomst van de perspectiefnota aangezien beide bepalend voor de planvorming zijn. De werkzaamheden worden nu weer opgepakt. Dit leidt tot een verzoek voor aanvullend voorbereidingskrediet (€ 70.000), aangezien het voorgaande voorbereidingskrediet voor is gegaan naar de huisvesting van onder meer een hartkliniek. Naast dit aanvullend krediet loopt er een subsidieaanvraag bij de provincie.
A. Schweitzerschool Renkum (boekwaarde voormalige school)	Zie toelichting bij Albert Schweitzer plankosten.

Reserves

De raad heeft bij het instellen van de reserves het doel, de vorming, hoogte, duur en bestedingsraming vastgesteld. De hoogte en inzet van deze reserves is vastgelegd in plannen. Bij de tussentijdse rapportages (voor-/ najaarsnota) wordt beoordeeld of de reserves nog toereikend zijn of eventueel, voor een deel, vrij kunnen vallen. De bijstelling van stortingen en onttrekking in respectievelijk uit reserves in de nota zijn verwerkt in de volgende overzichten.

Staat van reserves	Begin stand 2024	Resultaat 2023	Storting	Onttrekking	Eind stand 2024
Algemene reserve	6.824	1.752	0	-2.567	6.009
Weerstandsreserve	5.538	0	1.911	0	7.449
Algemene reserve	12.362	1.752	1.911	-2.567	13.458
Sociaal domein	631	0	0	-220	411
Landschap basisplan	106	0	0	-10	96
Algemene uitkering	104	0	0	-13	91
ICT	1.121	0	32	-40	1.113
MUP	352	0	12	-23	342
Onderhoud gebouwen	1.942	0	3.368	-600	4.709
Bedrijventerreinen	37	0	0	0	37
Onderwijsruimte	384	0	6	-38	352
Wegen	410	0	141	0	551
Herstelkosten sleuven en lasgaten	50	0	0	0	50
Openbare verlichting	335	0	0	-83	252
Kapitaallasten vastgoed	231	0	0	-34	197
Kapitaallasten OHV	0	0	182	0	182
Integratie	643	0	0	-51	592
Projecten	1.823	0	132	-1.172	783
Beschermd wonen	577	0	229	0	806
Toegankelijkheid bossen	0	0	537	0	537
Bestemmingsreserve	8.746	0	4.637	-2.283	11.100
totaal	21.108	1.752	6.548	-4.850	24.558

Algemene reserve

Algemene reserve

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-246
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Resultaatbestemming jaarrekening 2023		-985
Storting in weerstandsreserve begroting 2024		-1.336
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>		-2.321
Totaal reserve		-2.567

Weerstandsreserve

Najaarsnota 2024

Resultaatbestemming jaarrekening 2023	575	
Storting in weerstandsreserve begroting 2024	1.336	
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	<i>1.911</i>	
Totaal reserve	1.911	

Bestemmingsreserve

Sociaal domein

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Formatie Sociaal Domein		-163
Formatie Team Zorg		-57
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>		-220
Totaal reserve		-220

Beschermd wonen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	229	
Totaal reserve	229	

Landschap basisplan

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-10
Totaal reserve		-10

Algemene uitkering

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-38
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Reserve algemene uitkering		25
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>		25
Totaal reserve		-13

ICT

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	32	
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Aanvullende kosten E-HRM		-40
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		-40
Totaal reserve	32	-40

MUP

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	12	-23
Totaal reserve	12	-23

Onderhoud gebouwen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	379	-61
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg bouw		-67
Actualisatie activum Activum Renovatie gymzaal Spaenweg install		-29
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doorw.install.		-45
Actualisatie activum Activum Verbouwing sporthal Doow.bouw		-104
Onderzoek gemeentehuis (aangenomen motie april 2024)		-48
Reserve MFC Doelum	56	-14
Restant budgetten 2023 via reserve onderhoud gebouwen	47	-53
Voorziening onderhoud gebouwen naar reserve onderhoud gebouwen	2.885	-180
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	<i>2.988</i>	<i>-539</i>
Totaal reserve	3.368	-600

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-38
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Realisatie Leerdeel Doorwerth 2026	6	
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	6	
Totaal reserve	6	-38

Wegen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	141	
Totaal reserve	141	

Openbare verlichting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-83
Totaal reserve		-83

Kapitaallasten vastgoed

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting		-34
Totaal reserve		-34

Integratie

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	19	
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Tussenvoorziening Wolfheze		-60
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		-60
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Balans & exploitatie stortingen/onttrekkingen aanpassen	-19	19
Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)		-10
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	-19	9
Totaal reserve		-51

Projecten

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	125	-537
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Actualisatie Energie en klimaat		-23
Biodiversiteit		-25
Bomenverordening		-30
Civiele kunstwerken		-10
Uitwerking mobiliteitsvisie		-4
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten		-15
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		<i>-106</i>
<i>Najaarsnota 2024</i>		
3B Reserve projecten (Renkum Doet!)		-29
Bijstelling budget energie en klimaat		-101
Energietoeslag		-349
Integrale aspecten leefomgeving		-23
Meicirculaire 2024	7	
Omgevingswet (omgevingsplan)		100
Reserve MFC Doelum		-85
Restant Cultuurvisie 2023		-41
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	<i>7</i>	<i>-528</i>
Totaal reserve	132	-1.172

Kapitaallasten OHV

Omschrijving	Storting	Onttrekking
Totaal Primitieve begroting	52	-52
<i>Najaarsnota 2024</i>		
Afsluiten voorbereidingskrediet Don Bosco	182	
Balans & exploitatie stortingen/onttrekkingen aanpassen	-52	52
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	<i>130</i>	<i>52</i>
Totaal reserve	182	

Toegankelijkheid bossen

<i>Najaarsnota 2024</i>		
Mutatie reserve toegankelijkheid bossen	537	
<i>Totaal Najaarsnota 2024</i>	<i>537</i>	
Totaal reserve	537	